

ዜና ኢትዮጵያ

በሀገር ቅድስት ኢየሩሳሌም

ተኅትመ ዝንቱ መጽሐፍ በ፲ወ፱፻፶ወ፪ ዓመተ ምሕረት ፡
በ፴ ዓመተ መንግሥቱ ለግር. ቀዳ. አባ ኃይለ ሥላሴ ን. ነ. ዘኢትዮጵያ ፡
እግዚአብሔር ያኑሳ ዓመታቶ ፡ ወይዕቀብ መንግሥቶ ፡ ወያግርር ፀሮ
ወጸላእቶ ፡ ምስለ ንግሥትነ ወለተ ጊዮርጊስ እንተ ይእቲ እቲጌ መነን ።

ወበቀዳሚ ዓመተ ሢመተ ፓትርያሪክ ዘቅዱስ ወብፀ-ዕ
ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ አቡነ ባስልዮስ ።

ዘአስተጋብኦ ወዘጽሕቀ ለአኅትሞቱ አባ ፊልጶስ ፡
ጳጳስ ዘገዳማተ ኢትዮጵያ እለ በኢየሩሳሌም ፡
በጸጋሁ ወበረድኤቱ ለእግዚአብሔር ልዑል ።

ተኃትመ በማኅተመ ካክበ ጽባሕ ዘማኅበረ ሐዋርያት ፍሬ ሃይማኖት አሥመራ ።

ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሥዩመ ኢግዚኣብሔር
ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ ።

ግርማዊት እቴጌ መነን እንተ ይእቲ ወለተ ጊዮርጊስ ።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ቀዳማዊ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት
ወፓትርያርክ ዘኢትዮጵያ ።

አባ ሬልጸስ ጳጳስ ዘገዳማተ ኢትዮጵያ
እለ በኢየሩሳሌም ።

ዘበ ልብ ለይለቡ ::

ይህ በአርአስቱ ዜና ኢትዮጵያ በሀገር ቅድስት የሚል ስያሜ የተሰጠው መጽሐፍ ለሀገራችን ለኢትዮጵያ በኢየሩሳሌም እንደምን ያለ ቀደምትነትና በቅዱሳት መካናትም እንዴት ያለ የርስት መብትና የሃይማኖት አገልግሎትም እንደነበራት፡ አሁንም በዘመናችን እንዴት ባለ አጋጣኝ እንደምትገኝ ኢትዮጵያዊ የሆነ ሰው ሁሉ ይህን ጽሑፍ አንብቦ ያገሩን ታሪክና የቀደሙት አባቶችም ብርታትና ተጋድሎ እንዲያውቅ እንዲያስተውልም፡ ወዳጁንና ጠላቱን፡ ጠቃሚውንና ጐጂውንም ለይቶ እንዲረዳውና መብቱንና ጥቅሙን ከሌላ ዘር ወይ ወገን ሳይፈልገው ኢትዮጵያዊው ራሱ የሀገሩን ክብርና መብቱን መጠበቅ የሚገባው መሆኑን በማወቅ ኢትዮጵያዊ ሁሉ እንዲጠቀም በት ታስቦ የተጻፈ ነው።

ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ የሃይማኖትና የመንግሥት መሠረት ከሆነችው ከኢየሩሳሌም ያላት ግንኙነት በዘመነ ብሉይ ከንግሥተ ሳባና ከሰሎሞን ዘመነ መንግሥት የተመሠረተ መሆኑን የአፍ ታሪክ ብቻ ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ የተመዘገበ መሆኑን ዓለም ሁሉ የተረዳው ነው።

በዘመነ ሐዲስም ኢትዮጵያ የኢየሱስ ክርስቶስን እምነት ከተቀበለች በኋላ የቀደሙት ደጋግ መነኮሳት አባቶቿ በክርስቶስ እምነት ፍቅር ወደ ኢየሩሳሌም ሄደው ለሀገራቸው ለኢትዮጵያ፡ ከሌሎች ዓለማት ሁሉ የበለጠ ቀደምትነትን በማስገኘት ቅዱሳት መካናት ተብለው በሚጠሩት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰው ሥጋ ተገልጾ ሥራ በሠራባቸው ሥፍራዎች ሁሉ፤

ሀ) በተወለደበት በቤተ ልሔም ቤተ ክርስቲያን፡

ለ) በተጠመቀበት ወንዝ በዮርዳኖስ፡

ሐ) ሕማማተ መስቀልን በተቀበለበት በቀራንዮ፡

መ) በለበሰው ሥጋ የሞትን ጽዋዕ ተቀብሎ ከሞት ተነሥቶ ዓለምን በዳነ በት ቤተ ክርስቲያን በጎልጎታ፡

ሠ) ቅድስት ድንግል ማርያም በተቀበረችበት ቤተ ክርስቲያን በጌቱሴማኒ፡

በነዚህ ከላይ በተዘረዘሩት ቅዱሳት መካናት ሁሉ ማኅበር ሠርተው ገዳማት አቅንተው በመኖራቸው ለሀገራቸው ለኢትዮጵያ እንዴት ያለ የሃይማኖት አገልግሎትና የቅድስናን ታሪክ አውርሰዋታል።

፪ኛ በእነዚህ ስመ ጥሩዎች አበው መነኮሳት መንፈሳዊ ቅንዓትና የሃይማኖት ብርታት ተመሥርቶ ለሀገራችን ለኢትዮጵያ ከ፯ኛ መቶ ዓ-ም ጀምሮ በቅዱሳት መከናት ምን ያህል ርስትና የሃይማኖት አገልግሎት መብት፣ የቅድስና ቀደምትነትም እንዳላት የሚያስረዳ፡ ቀጥሎም በኢትዮጵያውያን ማኅበረ መነኮሳት ልዩ ልዩ ፀዋት መከራ ደርሶባቸው እንደምን እንደ ተንገላቱና የቅድስናን ቅርስ አድርገው ይዘውት የነበሩ የገዳሞቻቸው ብዛትና ከነዚህም ቅዱሳት መከናት ምን ያህል በመከራው ጽናት እንደ ተወሰዱባቸው፡ ዛሬም ምን ያህል በእጃቸው እንደቀሩና እነዚህ አሁን በኢትዮጵያ ማኅበር እጅ አሉ የሚባሉትም ሥፍራዎች በምን አኳኋን እንደሚገኙ ለመረዳት ያስችላል በማለት የሚከተሉትን ማስረጃዎች ልብ ያለው ሰው ሁሉ እንዲያስተውላቸው ለሐሳቤ መቅድም አድርጌ አዘግባለሁ።

፪ኛ) በየዘመኑ ኢየሩሳሌምን ለመጎብኘት የሄዱ የውጭ አገር ጎብኝዎች የጻፏቸው የታሪክ መጻሕፍቶች የኢትዮጵያን ይዘታ በብዛት ይገልጻሉ።

፪ኛ) በ፳፻፴፮ ዓ-ም በነቢይ መሐመድ ዘመን ቍጥር በሃጂራ በ፲፭ ዓመት ለመጀመሪያ ጊዜ በእስላም ሃይማኖት ተቀዳሚ ሆኖ ኢየሩሳሌምን የገዛው ስመ ጥሩ የሆነው ፀ-መር ብንልካታብ የተባለው ከሊፋ በድል አድራጊነት ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ በገባ ጊዜ በኢየሩሳሌም የክርስቲያኖች ሁሉ ተቀዳሚና የቅዱሳት መከናት አለቃ ሆኖ ተገኝቶ በኢየሩሳሌም ከተማ ለተቀበለው ለፓትርያርክ ሶፎፎኒዮስ የግሪክ ኦርቶዶክስ ፓትርያርክ ስለ ክርስቲያን ሃይማኖት ነፃነትና ስለ ሃይማኖታዊ አገልግሎትም በሙሉ ነፃነት እንዲፈጽሙ ፈቅዶ በደብረ ዘይት ተራራ ተቀምጦ ጽፎ ለክርስቲያኖች ሁሉ የጸና ሕግ አድርጎ ለፓትርያርኩ በሰጠው አዋጅ ውስጥ ሌሎችን ክርስቲያኖች ሁሉ ለመሳለም የሚመጡት ብሎ ሲቈጥራቸው ኢትዮጵያና (ሐበሻ) ኩርጅ የተባሉትን ማኅበሮች ከግሪክ ኦርቶዶክስ ማኅበር ጋር ነዋሪዎችና ባለንብረቶች ማኅበር እንደ ነበሩ የፀ-መር ቃል ኪዳን በመባል በዓለም የታወቀው (የፀ-መር ብንልካታብ ሕግ) አዋጅ ያረጋግጣል።

፫ኛ) ከ፲፭፻፲፯ እስከ ፲፭፻፳ ዓ-ም ተከታትለው ኢየሩሳሌምን የገዙ የቱርክ ሡልጣኖች (ነገሥታት) ሡልጣን ሰሊምና ሡልጣን ሱሌማን ለኢትዮጵያ ገዳም አለቃ ለአባዮሐንስ የሠጡት (ፈርማ) ማስረጃ፡ በጎልጎታ ቤተ ክርስቲያን ውስጥና በውጭም የሚገኙትን የኢትዮጵያውያን ንብረት የሆኑትን ገዳማትና መቅደሶችን የመኖሪያ ቤቶችንና ንዋዩ ቅድሳቱንም ዘርዘሮ ያስረዳል።

፬ኛ) በ፲፯ኛ መቶ ዘመን ከእስላም ወረራ በኋላ፡ የኢትዮጵያ ማኅበሮች ካገራቸው ጋር የሚያገናኘው መንገድ ተዘግቶ ከኢትዮጵያ ያገኙት የነበረው እርዳታ አቋርጦባቸው በጽኑ ችግር ላይ ወድቀው እጅግ በደከሙ ጊዜ አርመኖች የሃይማኖት ወገኖቻችሁ ነን በማለት ኢትዮጵያውያንን በፅላት ችግር የረዷቸው አስመስለው እህል ውሀ በመስጠት አመካኝተው ከላይ የተዘረዘረውን ንብረታቸውን እንደወሰዱባቸውና በዘመኑ የነበረውም የግሪክ ፓትርያርክ ባዮስዮስ የተባለው ቁስጥንጥንያ ድረስ ሄዶ ከላይ የተነገረውን ፀ-መር ብንልካታብና ተከታዮቹ የእስላም ባለ ሥልጣኖች የፀ-መርን አዋጅ እያጸኑ በየዘመናቸው የሰጡትን ሕግ ማስረጃ አድርጎ ለሡልጣን ማሕመድ አራተኛ

አቅርቦ ኢትዮጵያውያኖች ቢደክሙም ንብረታቸው የጎልጎታ አለቃ በሆነው በግሪክ ፓትርያርክ ሥልጣን እጅ መተዳደር ይገባዋል እንጂ አሁን በኋላ የመጣው አርመን የኢትዮጵያን ርስትና ንብረት መውሰድ አይገባውም ብሎ አመልክቶ ሠልጣኑም የቀረቡ ላትን ማስረጃዎች መርምሮ ከተረዳ በኋላ አርመኖች አለ አገባብ የያዙባቸው በቅዱሱ ሥፍራ የሚገኙት የኢትዮጵያውያን ንብረቶች ሁሉ ተመልሰው ለቅዱሱ ሥፍራ የበላይነት ባለው በግሪክ ኦርቶዶክስ ፓትርያርክ ሥልጣን ሥር ይተዳደሩ ብሎ ውሳኔ ሰጥቶት ፓትርያርክ ባዩሲዮስም የሠልጣኑን ትእዛዝ ተቀብሎ ለኢየሩሳሌም ገዥ የተጻፈ ደብዳቤ አምጥቶ የኢየሩሳሌም ገዥም በሠልጣኑ ትእዛዝ መሠረት የአርመኑን ጳጳስ አስጠርቶ በእጁ የሚገኙትን የኢትዮጵያን ንብረቶች ለግሪክ ፓትርያርክ እንዲያስረክብ አገዛዙት አርመን ለግሪክ ሲያስረክብ ግሪክም ሲረከብ በአረካካቢ ዳኛ ፊት የተጻፈው ማስረጃ በጎልጎታ ቤተ ክርስቲያን ውስጥና በውጭም ያሉት ግሪክ ከአርመን የተረከባቸውን የኢትዮጵያን መቅደሶችና ቤተ ክርስቲያኖች ገዳሞችንም በላያቸው የተገኘውን ንዋየ ቅድሳት ሁሉ ሳይቀር በዝርዝር ተጽፈው የአረካካቢው ዳኛና የነበሩት እማኞች የአስረካቢና የተረካቢ ስም የሠፈረበት ማስረጃ በሚገባ ያስረዳል።

፩ኛ) በ፲፱ኛ መቶ ዘመን ውስጥ በኢትዮጵያ ዘመነ መሳፍንት በሚባለው ጊዜ በኢትዮጵያ መነከሳት ላይ የደረሰውን መከራና አርመኖችና ኮፕቶችም መቅሠፍቱ ካለፈ በኋላ የተገኙትን መነከሳት እንዴት ባለ ጨካኝነት ይሠሩባቸው የነበረውን ግፍ፡የብራና ቅዱሳት መጻሕፍትንና ከላይ የተነገሩት የመሰለውን የርስት ምስክር የነበሩትን የሠልጣኖችን ፊርማዎችና ንብረታቸው ሙሉ የመላበትን ቤተ መዛግብታቸውን እንዳቃጠሉባቸው ዴር ሥልጣን የተባለው የገዳማቸውን መክፈቻ ወስደው ቤተ ክርስቲያናቸውን ዘግተው ከሃይማኖት አገልግሎታቸው ተግባርም እንደከለከሏቸው የሚያስረዱ ጽሑፎች በሥፍራው ተገኝተው በዓይን አይተው ሚስተር ፊን የተባሉት የእንግሊዝ መንግሥት ቆንስልና፡ ቢሾብ ጎባት የተባሉት የእንግሊዝ ጳጳስ የጻፉባቸው ደብዳቤዎች በዝርዝር ያስረዳሉ።

፪ኛ) በ፳ኛ መቶ ዘመን ሲጀመር ፲፱፻፭ ዓ. ም. ደጃዝማች መሸሻ ወርቁ ስለ ዴር ሥልጣን ገዳም ጉዳይ ከአፄ ምኒልክ ወደ ሠልጣን ዓብደል ሐሚድ ተልከው ቀስተዋን ጥንያ ድረስ በሄዱ ጊዜ በኢየሩሳሌም የሚገኙትን ገዳማትና የሃይማኖት መሪዎችን በከተማው ኑዋሪ የሆኑት ሕዝብ፡ ክርስቲያኖችንም ዴር ሥልጣን የተባለው ገዳም የማን ርስት ነው? የኢትዮጵያ ርስት ነው? ወይስ የግብጽ? ስለዚህ ገዳም የምታውቁትን እውነተኛውን ምስክርነታችሁ? ግለጹልን ብለው፤

- ሀ) ለግሪክ ፓትርያርክ
- ለ) ለአርመን ፓትርያርክ
- ሐ) ለላቲን ፓትርያርክ
- መ) ለሲሪያ ጳጳስ
- ሠ) ለላቲን ገዳም አለቃ
- ረ) ለማሮኒት ፓትርያርክ ወኪል

ሰ) ለአርመን ካቶሊክ ፓትርያርክ ወኪል
ለግሪክ ኦርቶዶክስ ሕዝብ ክርስቲያን
ለአርመን ሕዝብ ክርስቲያን
ለላቲን (ካቶሊክ) ሕዝብ ክርስቲያን

እነዚህ ከዚህ በላይ ለተዘረዘሩት ሁሉ ጥያቄ አቅርበው እነዚህ የሃይማኖት ባለ ሥልጣኖችና ሕዝብ ክርስቲያኖች ሁሉም ደወረ ሥልጣን የሚባለው ገዳም ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ነው ከማይባልበት ከጥንት እስከሁን የኢትዮጵያ መነከሳት ሲኖሩበትና የኢትዮጵያ ርስት መሆኑን እናውቃለን፡ ሲሉ በየማኅተማቸውና በየፊርማቸው አረጋግጠው የሠጡት ምስክርነት ነገሩን በዝርዝር ያስረዳል።

፯ኛ) በሪስ ባሮን ኖልድ የሚባለው የሩሲያ ተወላጅ የሆነ የሕግ ሰው፡ እነዚህ ከዚህ በላይ በመነሻው በዝርዝር የተነገሩትን የሠልጣኖችን አዋጆችና ልዩ ልዩ የኢየሩሳሌም ጐብኝዎች የጻፉባቸውን ታሪኮች በኢየሩሳሌም ከተማ በቅዱሳት መካከት ኑዋሪ የሆኑት ገዳማት የሃይማኖት መሪዎችና ሕዝብ ክርስቲያኖችም የገለጹትን የምስክርነት ቃላት መሠረት በማድረግ በሕግ አስተያየት ነገሩን ካጠና በኋላ በግፍ የተወሰደው የኢትዮጵያውያኖች ንብረትና የሃይማኖት ሙብት በእውነተኛው ፍርድ ለባለቤቶቹ መመለስ ይገባዋል ሲል በሕግ መሠረት ሕጋዊ የሆነ የፍርድ መጠየቂያ አድርጎ ያቀረበው ጽሑፍ በጠቅላላውም በኢትዮጵያ መነከሳትና በንብረታቸውም አርመኖችና ኮፕቶች የፈጸሙባቸውን ግፍና የተደረገባቸውም አድልዎ ገልጾ የጻፈው ቃል ተመልካቹን ሁሉ እንደሚያስረዳ አምናለሁ።

፰ኛ) ከዚህ በላይ የተነገሩት ማስረጃዎች አብዛኛዎቹ ከኢየሩሳሌም ሐርሺብ ቤትና ከኢትዮጵያም ሐርሺብ ተገኝተው፡ ከነማስረጃው ክሊፔ ጭምር በዓረብኛና በእንግሊዝኛ ቋንቋ ታትመው ይገኛሉ።

፱ኛ) አሁን ለጊዜው፡ ባሮን ኖልድ የጻፈውን የሕግ አስተያየትና የእንግሊዝ ቆንስል የሚስተር ሬን ጽሑፎችን ከእንግሊዝኛ ቋንቋ ወዳማርኛ ተተርጉመው በሁለቱ ቋንቋ ከዚህ ቀጥለው ታትመው ወጥቷልና እንመልከታቸው።

ሁለተኛ ከግብጾች ጋር በደወረ ሥልጣን ገዳም ባለ ርስትነት ለገጠመን ታላቅ ክርክር ከጆርዳን መንግሥት ለተሰጠን የሚኒስትሮች ኮሚሲዮን (ዳኞች) ያቀረብነው ማመልከቻና ምስክርነት ያላቸው ማስረጃዎች ከነክሊፔያቸው ተዘጋጅተው ባማርኛ፡ በእንግሊዝኛ፡ በዓረብኛ በ፫ ቋንቋ ታትመው አንድ ጥራዝ ሆነው ቀጥለው ይወጣሉና ኢትዮጵያዊ ሁሉ ጽሑፎቹን እንዲመለከታቸው አሳስባለሁ።

በ ኢ የ ሩ ሳ ሴ ም ስ ለ ሚ ገ ኙ ት ኢ ት የ ጽ ያ ው ያ ን

ከ ፲፰፻፶ ዓ. ም. እንደ ኤውሮጳ አቁጣጠር ጀምሮ
እስከ ፲፰፻፷፯ ዓ. ም. እ. ኤ. አ. ድረስ ።

የ ተ ጸ ፉ ል ዩ ል ዩ ደ ብ ዳ ሴ ዎ ኝ ።

የአንግሊዝ መንግሥት የሕግ መምሪያ ምክር ቤት ታኅሣሥ ፭ ቀን ፲፰፻፷፯
ዓ-ም እ. ኤ. አ. ባደረገው ንግግርና ግርማዊት የአንግሊዝ ንግሥት በ፲፰፻፷፰
ዓ-ም እ. ኤ. አ. በሰጡት ትእዛዝ መሠረት ለምክር ቤቱ የቀረቡ ደብዳቤዎች ።

የታተመው በለንደን ከተማ
በሐሪሶንና ልጆቹ ።

ተራ ቀጥር፤

ማ ው ጫ

የገጽ ቀጥር፤

፩	ቆንስል ፊን ለቫይካውንት ፖልመርስቶን ኅዳር ፴ ቀን ፲፰፻፶	
	ዓ.ም. እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፩
፪	ቫይካውንት ፖልመርስቶን ለቆንስል ፊን ታኅሣሥ ፳፰ ቀን ፲፰፻፶	
	ዓ.ም. እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፫
፫	ቆንስል ፊን ለቫይካውንት ፖልመርስቶን ታኅሣሥ ፱ ቀን ፲፰፻፶	
	ዓ.ም. ካንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	፬ - ፭
፬	ቫይካውንት ፖልመርስቶን ለቆንስል ፊን የካቲት ፲፭ ቀን ፲፰፻፶፩	
	ዓ.ም. እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፮
፭	አቡነ ነባት ለማልስበሪ ኤርል ከሁለት አባሪዎች ጋር ሰኔ ፳፱	
	ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም. እ.ኤ.አ. የላኩት ደብዳቤ	፰ - ፲
፮	ሸቫሌር ባንሰን ለማልስበሪ ኤርል ሐምሌ ፭ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፩
፯	ማልስበሪ ኤርል ለአቡነ ነባት ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፪
፰	ማልስበሪ ኤርል ለሸቫሌር ባንሰን ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፫
፱	ማልስበሪ ኤርል ለቆንስል ፊን ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፬
፲	ቆንስል ፊን ለማልስበሪ ኤርል ነሐሴ ፲፯ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፭
፲፩	ማልስበሪ ኤርል ለቆንስል ፊን መስከረም ፳፰ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፮
፲፪	ቆንስል ፊን ለማልስበሪ ኤርል ሰኔ ፳፩ ቀን ፲፰፻፶፮ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፯ - ፲፰
፲፫	ቆንስል ፊን ለማልስበሪ ኤርል ግንቦት ፳፯ ቀን ፲፰፻፶፱ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፲፱ - ፳
፲፬	ቆንስል ፊን ለኤርል ራሰል መጋቢት ፲፫ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. ከአንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	፳፩ - ፳፪
፲፭	ቆንስል ፊን ለኤርል ራሰል ግንቦት ፯ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. ከአንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	፳፫ - ፳፬
፲፮	ኤርል ራሰል ለቆንስል ፊን ግንቦት ፳፱ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ.ም.	
	እ.ኤ.አ. የጻፉት ደብዳቤ	፳፭

፲፯	ኤርል ራሰል ለሰር ኤች. ባልወር ሰኔ ፭ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ. ም.	፳፯
	እ. ኤ. አ. የጻፉት ደብዳቤ	
፲፰	ሰር ኤች. ባልወር ለኤርል ራሰል ሰኔ ፩ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ. ም.	፳፯ - ፳፰
	እ. ኤ. አ. ከሁለት አባሪዎች ጋር የላኩት ደብዳቤ	
፲፱	ቆንስል ሬን ለኤርል ራሰል ሰኔ ፫ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ. ም. እ. ኤ. አ.	፳፱
	ከአንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	
፳	ቆንስል ሙር ለኤርል ራሰል ጥቅምት ፫ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ. ም.	፴ - ፴፩
	እ. ኤ. አ. ከአንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	
፳፩	ኤርል ራሰል ለቆንስል ሙር መስከረም ፳፯ ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ. ም.	፴፪
	እ. ኤ. አ. የጻፉት ደብዳቤ	
፳፪	ኤርል ራሰል ለቆንስል ጀነራል ኤልድርጅ መስከረም ፳፯ ቀን	፴፫
	፲፰፻፷፭ ዓ. ም. እ. ኤ. አ. የጻፉት ደብዳቤ	
፳፫	ቆንስል ሙር ለኤርል ራሰል ጥቅምት ፳፩ ቀን ፲፰፻፷፭ ዓ. ም.	፴፬
	እ. ኤ. አ. የጻፉት ደብዳቤ	
፳፬	ቆንስል ጀነራል ኤልድርጅ ለክላሬንደን ኤርል ጥር ፳ ቀን ፲፰፻፷፮	፴፭ - ፴፮
	ዓ. ም. እ. ኤ. አ. ከአንድ አባሪ ጋር የላኩት ደብዳቤ	
፳፭	በቦምቤይ ከተማ በሲቪል አስተዳደር ፲ ዓመት የሠሩት አባ ዳብ	፴፮ - ፴፱
	ልዩ ማሌት በኢየሩሳሌም ስላሉት ኢትዮጵያውያን ሐምሌ ፳፪	
	ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ. ም. እ. ኤ. አ. የጻፉት ማስታወሻ	
፳፮	ባሮን ቦሪስ ኖልድ፡ በኢየሩሳሌም ስለሚገኙት ኢትዮጵያው	፵ - ፵፩
	ያኖች መብት ያቀረቡት ሐሳብ	
፳፯	ደጃዝማች መሸሻ ስለ ኢትዮጵያውያኖች ርስት ጠይቀው	፵፩ - ፵፳
	መልስ እንደተሰጣቸው	
፳፰	ስለ መብት ጉዳይ	፵፳ - ፶

“በኢየሩሳሌም የሚገኙትን ኢትዮጵያን የሚመለከቱ ከ፲፰፻፶ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ጀምሮ እስከ ፲፰፻፷፫ ዓ-ም እ. ኤ. አ. በኢየሩሳሌም በሚገኘው ቆንስላና በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር መካከል እንዲሁም በኢየሩሳሌም በሚገኘው ቆንስላና በቆስታንቲኖፕል በሚገኘው አምባሳድ መካከል የተጻፉት ደብዳቤዎች ግልባጮች”።

(ግርማዊት ንግሥት በሰጡት ትእዛዝ መሠረት ከ፲፰፻፷፭ ዓ-ም ጀምሮ እስከ ፲፰፻፷፯ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ድረስ የተጻፉት ደብዳቤዎች ጭምር)።

ቀ ጥ ር ፩ ።

ከቆንስል ሬን፡ለቫይካውንት ፓልመርስቶን፡

(የደረሰው ታኅሣሥ ፲፱ ቀን)

ኢየሩሳሌም ፡ ጳዳር ፴ ቀን ፲፰፻፶ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ፤

በኢትዮጵያ ከሚገኙት የግርማዊት ንግሥት ቆንስል ሚስተር ፕላውደን የተሰጣቸውን ያደራ ደብዳቤ ይዘው በቀርብ ጊዜ አንዳንድ የኢትዮጵያ ቀሳውስት እኔ ዘንድ መምጣታቸውን በማክበር እገልጻለሁ።

እነዚህ ቀሳውስት ለምን በራሳችሁ ነጫጭ ጥምጥም ታደርጋላችሁ እያሉ እስላሞቹ ስለሚደበድቡዋቸውና ስለሚያስቸግሩዋቸው ከስድቡ እንዲድኑ አስፈላጊውን እርዳታ እንዳደርግላቸው ለምነውኛል። ቀሳውስቶቹ የተባለው ጥምጥም ያገራቸው ልምድ በመሆኑና እንዲሁም የውጭ አገር ዜጋ እንደመሆናቸው መጠን የቱርክ ባህል ንና ደንብን ማክበር የሚያስገድዳቸው ምክንያት የሌለ መሆኑን አጥብቀው አመልክተዋል። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ደግሞ እነዚህ ቀሳውስት በከተማው ውስጥ ሌላ ክርስቲያኖች ሁሉ የሚያደርጉትን ቀለሙ ጥቁር የሆነ ጥምጥም ማድረግ ጀመሩ፡፡ ቀሳውስቶቹ ሁሉ ጊዜ ከብፁዕ አቡናችን ቤት ሲመላለሱ ይታያሉ።

የአርመን ቀሳውስት ቤተ ክርስቲያናቸውንና ገዳማቸውን ሊወስዱባቸው የሞከሩ መሆናቸው በመግለጽ፡ እንዲሁም አስቀድመው አርመኖቹ በኃይልና ያለአገባብ ወስደውባቸው የነበረውን ቁልፍ በልዩ ዘዴ በእጃቸው እንዲያገቡ ብፁዕ አቡኑ ምክር የሰጡዋቸው መሆናቸውንና አርመኖቹም በቀልፉ ምክንያት ሊደበድቡዋቸው ያስቡ መሆናቸውን በመግለጽ ቀሳውስቶቹ ባለፈው ጥቅምት ፲ ቀን መጥተው አቤቱታቸውን አቅርበዋል።

በዚህ ምክንያት ከብፁዕ አቡኑ ጋር ረጂም ንግግር ካደረግን በኋላ ድሮ ኢትዮጵያውያን በኢየሩሳሌም ቊጥራቸው የበዛ ሆኖ ከአርመኖቹና ከአርቶዶክሳውያኖቹ ጋር አንድ ላይ ሆነው አንድ ትልቅ ቤተ መጻሕፍትና ከፍተኛ ቀጋ ያላቸው ጽሑፎች ይዘው ይገኙ ነበር። ነገር ግን የዛሬ ፲፪ ዓመት በመጣው የተስፋ በሽታ ምክንያት ሁሉም ሞተዋል ሲሉ አቡኑ ገልጸውልኛል። የቱርክ ባለሥልጣኖች አርመኖቹ በጎተጎቹዋቸው መሠረት የተስፋውን በሽታ እናጠፋለን በሚል ምክንያት በዚያን ጊዜ መጻሕፍቶቻቸውንና ወረቀቶቻቸውን በሙሉ አቃጠሉባቸው። ይህ ከሆነ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም የሚሄዱት ኢትዮጵያውያን ድሮ ኢትዮጵያውያን ይዘውት የነበረው ርስት ተወስዶ በቀረው ቦታ ላይ ብቻ ከመቀመጣቸውም በላይ ሃብታሙ የአርመን ገዳም ከሚሰጣቸው

መጥፎ ምግብ እየተመገቡ አብዛኞቹ እንደሌላ ሆነው ይኖራሉ። ከኢትዮጵያውያን ገዳም ጋር ተያይዞ የነበረውን አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን ቀልፍ የአርመን ገዳም ለጥቂት ዓመታት በእጅ ይዞ ኢትዮጵያውያኖቹ ቅዱስ እንዲያደርጉ አንዳንድ ጊዜ ብቻ ሲፈቀድ ላቸው የቆየም ቢሆን፤ ቆይቶ የአርመን ገዳም ቤተ ክርስቲያኑን በሙሉ በእጁ ውስጥ አስገብቶአል። ይህ ከሆነ በኋላ ብዕሶ አቡኑ ገዳሙን በልዩ ዘዴ መልሰው በእጃቸው እንዲያገቡ ለኢትዮጵያውያኖቹ ምክር ሰጥቶቸዋል።

በማግስቱ ከፍ ብሎ የተጠቀሱት ድሆች እኔ ዘንድ ተመልሰው መጡ፤ ከሰዓት በኋላ ደግሞ የጳጳሱ መልእክተኞችና እንዲሁም ሌሎች የአርመን ሽማግሌዎች በጉዳዩ ለመነጋገር እኔ ዘንድ መጥተው ቤተ ክርስቲያኑ ከ፬ ዓመት ጀምሮ ርስታችን መሆኑ በሚገባ የታወቀ ነው ሲሉ ገለጹልኝ። እንዲሁም አበሾቹ ከንድ ቦታ ወደ አንድ ቦታ እንደአውሬ እየተዘዋወሩ የሚኖሩና በንብረት ረገድ የማይታመኑ ከመሆናቸውም በላይ የእንግሊዝ አቡን በደፈሩዋቸው መሠረት ደግሞ ቀልፉም ሳይቀር ሠርቀዋል ሲሉ ገለጹልኝ። አቡኑና እኔ ባለንበት ሰዓት ጉዳዩ በትክክለኛ መንገድ በሰነዶች መሠረት ለማጣራት እንዲቻል አዲሱ ፓትርያርክ እስከ ሚጡጡበት አጭር ጊዜ ድረስ ቤተ ክርስቲያኑ ለሁለቱም ባለጉዳዮች ክፍት እንዲሆን በረጅሙ ከገለጽኩ በኋላ አርመኖቹ በዚሁ በሐሳቤ በኩል ተስማሙ።

ከባለጉዳዮቹ እንደተለያየን ከአቡናችን ጋር ንግግር አደረግን፤ አቡኑም በዚሁ በንግግራችን ላይ አርመኖቹ ጨርሶ ውሸታዎች መሆናቸውን ገለጹልኝ፤ ምክንያቱም ቤተ ክርስቲያኑና ገዳሙ ከሃያ ዓመት ጊዜ ጀምሮ የአበሾቹ ርስት መሆኑንና እንዲሁም ከጥንት ጀምሮ በቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ግድግዳዎች ላይ ቤተ ክርስቲያኑና ገዳሙ የአበሾቹ ርስት መሆናቸውን የሚያረጋግጡ የአርማ ጽሑፎች ተለጥፈው መኖራቸውን አቡኑ የሚያውቁ በመሆናቸው ነው። አርመኖቹ እኔ ዘንድ ከመምጣታቸው በፊት ከአቡኑ ጋር ረጂም ንግግር አድርገው ነበር። እንዲሁም ከዚህ በላይ እንደገለጽኩት ሁሉ አንድ ስምምነት የተደረገ እንደሆነ ቀልፉ በጉዳዩ ውስጥ ጥቅም በሌለው ወገን፤ ለምሳሌ፤ ከፕራሻ ቆንስል ፓሻ ጋር ተቀማጭ እንዲሆን ሐሳብ አቅርበው ነበር።

በዚሁ ሐሳብ መሠረት በበኩሌ አንድ ጽሑፍ ያዘጋጀሁም ብሆን አርመኖቹ ለክብራችን ብለን ቀልፉን በእጃችን መያዝ አለብን ሲሉ በሐሳቡ በኩል ሳይስማሙ ቀርተዋል።

ከጥቂት ቀኖች በኋላ ጉዳዩ ከፓሻው ዘንድ ከቀረበ በኋላ አቡናችን አዲሱ ፓትርያርክ እስኪመጡ ድረስ አበሾቹ ከገዳማቸው በኩል ባለው በር ወደ ቤተ ክርስቲያኑ ለመግባት እንዲችሉ አበሾቹ የዚህኑ በር ቀልፍ በእጃቸው እንዲይዙ አርመኖቹ ደግሞ ከቅዱስ መቃብር ታላቁ ቤተ ክርስቲያን በኩል ወደ ቤተ ክርስቲያኑ ለመግባት እንዲችሉ የሌላውን በር ቀልፍ እንዲይዙ ያስፈልጋል ሲሉ ሐሳባቸውን ገለጹልኝ።

በያዝነው ኅዳር ፲፯ ቀን ላይ የአበሾቹን ገዳምና የገዳሙን አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን ለመጎብኘት ከቦታው ሄድኩ።

በዚያን ጊዜ አቡናችን በጉዳዩ በኩል ከፓሻውና ከአማካሪዎቹ ጋር የተነጋገሩት ጉዳይና የተጻጻፉዋቸውን ደብዳቤዎች መኖራቸውን ለመስማት ቻልኩ።

አዲሱ ፓትርያርክ በያዝነው ወር ፲፱ ቀን ላይ ዮሐንስ የሚባሉ አዲስ ፓትርያርክ እንደመጡ በተባለው ወር ፳፫ ቀን ላይ ደግሞ የቅባታቸው ሥነ ሥርዓት ተፈጸመ።

ፊርማ፡ ፊን።

ከሻይካውንት ፓልመርስቶን፡ ይድረስ ለቆንስል ፊን፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፡

ታኅሣሥ ፳፰ ቀን ፲፰፻፶ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ፡

ቅዱስ መቃብር ካለበት ታላቁ ቤተ ክርስቲያን ጋር የሚዋሰነው፡ በኢየሩሳሌም ያሉት የአርመን ተወላጆች ንብረት የሆነውን አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን መያዝ በኩል በኢየሩሳሌም በሚገኙት ኢትዮጵያውያንና የአርመን ተወላጆች መካከል ስለተፈጠረው ክርክር የሚመለከት ባለፈው ኅዳር ፴ ቀን የላኩልኝ ቴሌግራም ደርሶኛል፡ ከዚህ በላይ በተጠቀሰው ቴሌግራምም እንደገለጹት በባለ ጉዳይ ወገኖቹ በኩል ስለወሰዱት እርምጃና እንዲሁም ስለሰጡባቸው ምክር በበኩሌ የምስማማበት መሆኔን አረጋግጥልዎታለሁ።

ፊርማ፡ ፓልመርስቶን ።

ቀ ጥር ፫ ።

ከቆንሰል ፊን፡ ይድረስ ለቫይካውንት ፓልመርስቶን፡
(የደረሰበትን ቀን የካቲት ፫ ቀን ፲፰፻፶፩ ዓ-ም እ. ኤ. አ.)

ኢየሩሳሌም፡ ታኅሣሥ ፱ ቀን ፲፰፻፶፱ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ብፁዕ አባታችን በቀረቡት ሐሳብ መሠረት በአርመኖች ገዳምና በኢትዮጵያም ገዳም መካከል ለጊዜው ዕርቅ ማድረጌንና እንዲሁም በክርክሩ ውስጥ ስላለው ርስት የተሟላ ምርመራ ለማድረግ የሚቻል መሆኑን ለክቡርነትዎ በትሕትና እገልጻለሁ።

ክቡርነትዎ ነገሩን በሙሉ እንዲረዳው በማለት፡ ከጥቶችና ኢትዮጵያውያኖቹ ከሰሪያኖቹና ከአርመኖቹ ጋር በንድ መንፈሳዊ ማኅበር ውስጥ የሚኖሩ መሆናቸውን ለክቡርነትዎ በትሕትና አሳስባለሁ። ይሁን እንጂ የአርመኖቹ ገዳም ሥልጣንና ሃብትም ያለው በመሆኑ ሌሎቹን ሦስት ወገኖች ሲያዝ ይታያል።

ከዚህ ጋር በተያያዘው ፕላን እንደሚታየው የኦርቶዶክሳውያኖቹና የኢትዮጵያውያኖቹ ገዳሞች የተቃረቡም ቢሆን ከጥቶቹ ወደ ቤተ ክርስቲያናቸው የሚተላለፉበት ሌላ መንገድ ስለሌላቸው በኢትዮጵያኖቹ ገዳምና ቤተ ክርስቲያን በኩል ወደ ቤተ ክርስቲያናቸው ሲተላለፉ ይገኛሉ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በሁለቱም ቤተ ክርስቲያኖች፡ በከጥቶቹ ገዳምና በአርመኖቹ አነስተኛ ገዳም እንዲሁም ከከተማው እርቆ በሚገኘው የአርመኖቹ ገዳም ባለው ከፍ ያለ ቦታ ላይ መብት አለን ብለው በከራከሩም ሁኔታው ከዚህ በላይ የተዘረዘረው ብቻ ነው።

ባለፈው ጊዜ በመጣው የተስፋ ምክንያት ኦርቶዶክሳውያኖቹ በካይሮ ፓትርያርክ እና በኢየሩሳሌም በሚገኙት የአርመኖች ፓትርያርክ ሥር ሲተዳደሩ እነዚሁ ፓትርያርኮች የኢትዮጵያውያኖችን ሰነዶች በሙሉ ከማቃጠላቸውም በላይ የሁለቱን ቤተ ክርስቲያኖችና ገዳሞች በሙሉ ቀልፎቻቸውን ወስደውባቸዋል።

በዚሁ አኳኋን ቀልፎችን ከያዙ በኋላ በያመቱ ቀጥረው እየጨመረ ከቦታው ይመጡ የነበሩት ኢትዮጵያውያኖች በፈረሰው ጥንታዊ ገዳማቸው ውስጥ እንዲኖሩ ከማድረጋቸው በላይ በየሌሊቱ ሰዓት ይጠብቁዋቸው ነበር።

አቡነ ጎባት ከቦታው እንደደረሱ ደግሞ ኢትዮጵያውያኖቹ በመንፈሳቸው ውስጥ ተስፋን አሳደሩ፡ ይህም ሲሆን ኢትዮጵያውያኖቹ አቡንን ከዋናው በር ሄደው ከተቀበሉዋቸው በኋላ አቡኑ በኢየሩሳሌም ውስጥ ኢትዮጵያውያኖቹ በሚገባቸው በፈሳቸው ቋንቋ ንግግር አደረጉላቸው። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አንዳንድ የኢትዮጵያውያን መነኮሳት ከንጉሣቸው ከራስ ዓሊ ለአቡኑ ደብዳቤዎቹ እየያዙ ከመምጣታቸውም በላይ እንደዚሁም ደግሞ በኢትዮጵያ ካሉት የግርማዊት የእንግሊዝ ንግስሥት ቆንስል ከሚሰተር ፕላውድን አንድ የአደራ ደብዳቤ ለኔ ይዘውልኝ መጡ።

ከዚህ በኋላ የድሮ ፓትርያርክ በሞቱበት ጊዜና አሁን ያሉት ያርመኖቹ ፓትርያርክ ከቦታው በደረሱበት መካከል ባለው ጊዜ ያርመኖቹ ፓትርያርክ በነበራቸው ብልጠት ከካይሮ የኮፕቶቹ ፓትርያርክ ጋር በመተባበር ኢትዮጵያውያኖቹን በመጨቆን ከመደብደባቸውና ከማሰራቸውም በላይ ወደ ቤተ ክርስቲያናቸውም የሚተላለፉበትን መንገድ ከለከሉዋቸው።

ይህ ከሆነ በኋላ ኢትዮጵያውያኖቹ ኃዘናቸውን ለጳጳሱ በመግለጽና እንዲሁም ከቅዱስ መቃብር አጠገብ ይገኝ ከነበረው የድንጋይ ቅርጽ በቀር ጥያቄአቸውን የሚደግፍ ሌላ የሰነድ ማስረጃ ሳይኖራቸው መቅረቱን መብታችን ይታወቅልን ሲሉ በማመልከት ቆዩ።

ከዚህ በኋላ የኮፕቶቹ ዲያቆን ቅዳሴውን ፈጽሞ ፊቱን ሲያዞር የቤተ ክርስቲያናችሁን ቅዱሳን ውስዱ ብለው ጳጳሱ ለኢትዮጵያውያኖቹ ምክር ሰጡዋቸው። ይህ ምክር ቅዱሳን ለመውሰድ ብቻ ሳይሆን ኮፕቶቹን አርመኖቹ ቅዱሳን መልሰው ለመውሰድ ያላቸውን መብት እንዲያስረዱ በማለት የተሰጠ ምክር ነው።

በመጨረሻ ጊዜ ለክቡርነትዎ በላኩት ቴሌግራም ላይ እንደዘረዘርኩት ሁሉ ይህ የተባለው ሁኔታ በተፈጠረበት ጊዜ እኔም በጉዳዩ ውስጥ ተካፋይ ሆኛለሁ።

እኔ በጥቅምት ወር መጨረሻ ወደ ሳፌድ እንደሄድኩ ብፀ-ዕነታቸው በጉዳዩ አንድ ደብዳቤ ለኮሎኔል ሮዝ ከጻፉ በኋላ ክቡር ዋሚክ ፓሻ አንድ ትእዛዝ ወደ ኢየሩሳሌም አስተላልፈው ቅዱሳን ጠቡ ከመጀመሩ በፊት በእጃቸው ይዘውት ከነበሩ ሰዎች እንዲመለስ አስታወቁ።

ከዚህ በኋላ አዲሱ የአርመን ፓትርያርክ ከቦታው እንደመጡ ብዙ የሚቃና ጉዳይ አገኙ። እንዲያውም ፓትርያርኩ ከቦታው እንደደረሱ ሌሎች የመንፈሳዊ መልእክተኞች (ቫይካርስ) እና አቡኖች ከወሰዱት መንገድ የተለወጠ አዲስ አካሄድ በሥራ ላይ ለማዋል ሲጀምሩ እንዴትስ አንድ አባት ከልጆቹ አንድ ቤተ ክርስቲያን ወስዶ ለሌላው ልጁ ይሰጣል ሲሉ በኢትዮጵያውያኖቹ ፊት አጥፊዎቹን ወቀሱ።

ታኅሣሥ ፭ ቀን ላይ ከብፀ-ዕነታቸው ጋር ረጂም ንግግር ካደረግን በኋላ ስለጋለው ወዳጅነታችን ዘርዝረው ከመግለጻቸውም በላይ ስላመጣሁላቸው የሆነውና አረንጓዴ ቅጠልም ምስጋናቸውን ገልጸውልኛል። ይህ ከሆነ ከረጂም ጊዜ በኋላ ኮፕቶቹ ቅዱሳን እንዲይዙ የተደረገም ቢሆን ቤተ ክርስቲያኑ ለሁለቱም ገዳሞች ነፃ እንዲሆን ተወስኖ ቤተ ክርስቲያኑም በሌሊት ጊዜ እንዳይዘጋ ተደረገ። ከዚህ በኋላ ኢትዮጵያውያኖቹ በማናቸውም ጉዳይ ምክንያት ለማመልከት ቢፈልጉ ማመልከቻቸው በእንግሊዝ ቆንስል በኩል ለፓትርያርኩ እንዲቀርብ ተወሰነ። ይህ አካሄድ ሁለቱም በላጉዳዮች የጽሑፍ ማስረጃ እስኪያቀርቡ ድረስ ጸንቶ እንዲሠራበት ተደረገ።

ይህ አካሄድ እጅጉን ጠቃሚ ሆኖ ተገኘ፤ ምክንያቱም አርመኖቹ የዛሬ ሁለት ዓመት ያደርጉት እንደነበረው ሁሉ ኢትዮጵያውያኖቹን ለመደብደብ፤ ወይም በአንገታቸው ላይ የጠበቀ ብረት እያሰሩ ሊጨቁኑዋቸው አልቻሉም።

ከዚህም በቀር በዚሁ ሁኔታ ምክንያት አርመኖቹ ከዚህ ቀደም ለብፀ-ዕነታቸው

ደብዳቤ በመጻፍና ለኔም በቃል ንግግር ለመግለጽ ያደርጉት እንደነበረ የኢትዮጵያውያንን ገዳምና ቤተ ክርስቲያን በርስትነት እንዲሰጡባቸው ለመጠየቅ አይችሉም። ያሁኑ አካሄድ አርመኖቹ በየቀኑ ለሚመግቡባቸው ኢትዮጵያውያንን አይነካም፤ ከዚህም በቀር ተግባሩ ምጽዋትን እንደመስጠት ወይም ስለተወሰደው ርስት በለውጥ የሚደረግ እርዳታ መሆን አለመሆኑን ቀጥሎ ይወስናል።

ኢትዮጵያውያንን አቡናችን የሰጡባቸውን ቅዱሳን መጻሕፍት ሁለጊዜ በማንበብ ሃይማኖታቸውን ወደ ፕሮተስታንት ሃይማኖት እንዳይለውጡ በመፍራት ፓትርያርኩ ኢትዮጵያውያንን ለማስወጣትና ለማሳዘን ፈቃደኛ አይደለም ሲሉ በዚህ ጉዳይ ባለው ልዩ ፖሊቲካ በኩል አዋቂ የሆኑት ሰዎች አምነውብታል። ከዚህም በቀር ኢትዮጵያውያንን የአቡናችንን ድጋፍ ያገኙ እንደሆነ ቅዱሱ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ጋር ከሚዋሰነው ብቻ ሳይሆን ቅድስት ኢሊና መስቀሎችን አገኘችበት ከተባለው ከመሬት ሥር ከሚገኘው አነስተኛ ቤተ ክርስቲያንም የሚዋሰነው ገዳማቸውንም ጭምር እንደገና ለመሥራት ይችላሉ።

እንዲሁም በዚህ ጉዳይ በኩል ያለው የእንግሊዝ ድጋፍና ኃይል ንጉሡ ራስ ዓሊ ለአቡናችን በጻፉት ደብዳቤ፡ ሚስተር ፕላውደን ለኔ በጻፉት ደብዳቤ አማካይነት ተረጋግጠዋል። ከዚህም በቀር ንጉሥ ራስ ዓሊ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን በእንግሊዝ መንግሥት በኩል የፖሊቲካ ድጋፍ እንዲያገኙ በመጠየቅ ለእንግሊዝ መንግሥት ማመልከቻቸውን ክቡርነታቸው ለኔና ለአርመን ባለሥልጣኖቹ ደጋግመው ከማረጋገጣቸውም በላይ ድጋፉንም በካንተርበሪ ጳጳስ በኩል ለማግኘት የሚጣጣሩ መሆናቸውን ነገረውኛል።

አ ባ ሪ ቀ ጥ ር ፫ ።

በኢየሩሳሌም የሚገኙት የአርመኖቹ፣ የክፍሎቹና የኢትዮጵያውያንን ገዳሞችና ቤተ ክርስቲያኖች አቀማመጥ የሚመለከት ፕላን።

ቀ ጥር ፬ ።

ከቫይካውንት ፓልመርስቶን፡ ይድረስ ለቆንስል ፊን፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፡

የካቲት ፲፭ ቀን ፲፰፻፶፩ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ፡

በአርመን ተወላጆች፡ በኮፕቶቹና በኢየሩሳሌም በሚኖሩት ኢትዮጵያውያን መካከል ዕርቅ ለማድረግ በበኩልዎ የወሰዱትን እርምጃ በዝርዝር በመግለጽ ባለፈው ታኅሣሥ ፱ ቀን የላኩልኝ ቴሌግራም ደርሶኛል፡ ከዚህ በላይ በተጠቀሰው ቴሌግራምዎ እንደገለጹት፡ ስለወሰዱት እርምጃ በበኩሌ የምስማማበት መሆኔን አረጋግጥልዎታለሁ።

ፊርማ፡ ፓልመርስቶን ።

ቀጥተኛ ፡

ከአቡነ ንባት ፡ ይድረስ ለክቡር የማልስበሪ ኤርል ፡
(የደረሰበት ቀን ሐምሌ ፮ ቀን)

፱ ፡ ካርልቶን ሃውስ ተራስ ፡
ሰኔ ፳፱ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

በየቦኩላቸው ከፍተኛ ሥልጣን ያላቸው ሁለት የኢትዮጵያ መሪዎች ፡ ማለት ራስ ዓሊና ፡ ደጃዝማች ውቤ ለግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት እንዳስተላልፋቸው የጻፉት ቸውን ፍቺዎቻቸውን ከማይለውጡ ከንዳንድ ቃሎች በቀር በሙሉ ቃል በቃል የተተረጎሙት ሁለት ደብዳቤዎች ከዚህ ጋር አባሪ አድርጌ ለክቡርነትዎ በማክበር ልኬአለሁ ። ሁለት ደብዳቤዎች ቀንና ዓመተ ምሕረት የሌላቸው ቢሆንም ፡ ሁለቱም ባለሥልጣኖች በጎንደር ከተማ ከንጉሡና ከቤተ ክህነት ባለሥልጣኖች ጋር ስብሰባ ካደረጉ በኋላ ሁለቱም ባለሥልጣኖች በኢየሩሳሌም የሚኖሩትን ዜጎቻቸው እኔ እንድጠብቅላቸው ሥልጣን እንዲሰጡና እንዲሁም አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ የእንግሊዝ ንግሥት እንደራሴ እርዳታቸውን እንዲሰጡኝ እንዲፈቀድላቸው በማለት ደብዳቤ ለግርማዊት ንግሥት እንዲጽፉ በስብሰባው ላይ ስለ ተፈቀደላቸው ከፍተኛ ብለው የተጠቀሱት ሁለት ደብዳቤዎች በያዝነው ዓመት መጀመሪያ የተጻፉ ናቸው ለማለት እችላለሁ። ኢትዮጵያውያኖች በደብዳቤ አጻጻፍ በኩል ልምድ ስለሌላቸው ክቡርነትዎ የሁለቱን ደብዳቤዎች ፍሬ ነገርና ፍቺ ለማወቅ ሳይችሉኝ አይቀርም ።

ስለዚህ ጉዳይ ያዘጋጀሁትን መግለጫ ከዚህ ጋር አባሪ አድርጌ ለክቡርነትዎ በማክበር ልኬአለሁ ።

ፊርማ ፡ ኤስ. አንግል. ሄርሶል ።

የቀጥተኛ ፪ ደብዳቤ አባሪ ቀጥተኛ ፩ ።

ራስ ዓሊ ለግርማዊት ንግሥት የጻፉት ደብዳቤ ፡
(ትርጉም)

ከዳኞች አለቃ ፡ ከእግዚአብሔር አሸከር ፡ ከንጉሡ ነገሥት ዓሊ ይድረስ ለእንግሊዝ ንግሥት ፡

ለጤናዎ እንደምን ሰንብተዋል ? እኔ ሁሉ ጊዜ ከርስዎ ጋር ወዳጅ ለመሆን እፈልጋለሁ ፡ እርስዎስ በበኩልዎ ወዳጅነቴን ይፈቅዱታልን ? እርስዎ በሕይወትዎ እያሉ እንዴትስ ርስቴ ሊወሰድብኝ ቻለ ? ሰው ሁሉ ርስቴን ይዞ ሲኖር እንዴትስ ርስቴ ሊወሰድብኝ ቻለ ? በኢየሩሳሌም የሚገኘው የኢትዮጵያ የመሬት ድርሻ ተወስዶብኛል ፡ አንድ

ሰው ርስቱ ሲወሰድበት በጣም አስቸጋሪ ነገር ነው፡ በተለይም የኢየሩሳሌም ርስት የሰማይ ርስት ያህል የሚቈጠር ነው፡ ስለዚህ በዘመነ መንግሥትዎ ውስጥ ሕዝቤ ርስታቸው እንዳይወሰድባቸው እንዲያደርጉ አመለክታለሁ፤ በተለይም ሳሙኤል ጎባት፡ ሕዝቤ ርስታቸው እንዳይወሰድባቸው እንዲጠብቁቸው አለምንዎታለሁ፡ ጉዳዩ በእጅግ ነውና የመሰልዎትን መልስ እንዲሰጡኝ ስለምንዎት በበኩሌ ደግሞ መልሴን የምጽፍልዎት መሆኔን አስታውቅዎታለሁ።

ከዚህ በላይ ያለው ትርጉም ራስ ሃሊ ለግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት የጻፉት ደብዳቤ ትክክለኛ ትርጉም ነው።

የቀጥር ፭ ደብዳቤ ሁለተኛ አባሪ።

አሁን በኢየሩሳሌም ስለሚገኙት ኢትዮጵያውያን ያለውን ሁኔታ የሚያስረዳ መግለጫ፡

ኢትዮጵያውያኖቹ ራሳቸው እንደሚያረጋግጡት ብቻ ሳይሆን የቤተ ክህነት ታሪክም በአንድአንድ በኩል እንደሚገልጸው ሁሉ ኢትዮጵያውያኖች በቀድሞ ጊዜ በኢየሩሳሌም አያሌ ርስት ነበሩዋቸው፡ ቀጥሎ ግን ይህ ርስታቸው ስለተወሰደባቸው ዴርሔል ሠልጣን የሚባለው ገዳማቸውን ብቻ ይዘው ስድሳ ሰዎች ያህል ብቻ ሲኖሩ በት ይገኛሉ፡ ይሁን እንጂ በየጊዜው ተወሰደብን የሚሉት ርስት በገሩ መንግሥት መዝገብ ቤት ካልተገኘ በቀር ንብረታቸው መሆኑን የሚያስረዳ ማናቸውም የሰነድ ማስረጃ ለማግኘት አልተቻለም። የዛሬ ፲፪ ወይም ፲፬ ዓመት በኢየሩሳሌም ይገኙ የነበሩት ኢትዮጵያውያኖች በተስቦ በሽታ ምክንያት ከሞቱ በኋላ ቤተ መጻሕፍታቸው እና ልዩ ልዩ የብራና መጻሕፍቶቻቸው እንዲሁም በዚሁ ጊዜ ውስጥ ርስታቸውን ለማግኘት ሊረዱዋቸው ይችላሉ የነበሩት ሰነዶቻቸው ሁሉ በገደነት በኢብራሂም ፓሻ ትእዛዝ መሠረት ተቃጠሉባቸው። የዛሬ ፳፭ ዓመት እኔው ራሴ ቤተ መጻሕፍቶችንና የተባሉትን ሰነዶች ሁሉ አይቻቸው ነበር፡ እንዲሁም ከዚህ በላይ የተጠቀሱት መጻሕፍቶችና ሰነዶች ሁሉ በተባለው ጊዜ ውስጥ በእሳት መቃጠላቸው የኢየሩሳሌም ሰዎች ሁሉ ያውቁታል። አሁን ያለው ችግር በዚያን ጊዜ ስለጠፉት ዕቃዎች አይደለም ችግሩ ቃጠሎው ያስከተለውን ሁኔታና እንዲሁም ለሁኔታው የሚጠቅም መድኃኒት በማግኘት ላይ ነው። የመጨረሻዎቹ ኢትዮጵያውያኖች በተስቦ በሽታ ምክንያት በ፲፰፻፴፰ ዓመተ ምሕረት ውስጥ እንዳለቁ የኦርቶዶክሳዊው ካህን የኢትዮጵያውያኖችን ቤተ ክርስቲያንና ገዳም በአርመኖች ፓትርያርክ ትእዛዝ ቀጥሎቹን ወሰደ። ምክንያቱም የአርመኖች ፓትርያርክ ከዚያን ጊዜ ጀምረው ገዳሙንና ቤተ ክርስቲያኑን ይገባናል ሲሉ ይከራከሩ ነበር። ይህ ከሆነ በኋላ ሌሎች ኢትዮጵያውያኖች ኢየሩሳሌምን ሳሚዎች

መምጣት ስለ ጀመሩ በ፲፰፻፵፱ እና በ፲፰፻፶ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ላይ ቀጥረው ከአንድ መቶ በላይ ደረሰ። እነዚህ አንድ መቶ ሰዎች ውስጥ አብዛኞቹ አዋቂዎችና አክባሪዎች ቢሆኑም ከጥቶችና አርመኖቹ እንደባሪያ ወይም እንደአውሬ አድርገው ይገምቱዋቸው ነበር። ከዚህም በቀር አርመኖቹ ቤተ ክርስቲያኑን ራሳቸው ፈቅደው በሚከፍቱበት ጊዜ ካልሆነ በቀር ኢትዮጵያውያኖቹ በቤተ ክርስቲያናቸው ውስጥ ለመግባት የማይችሉ ከመሆናቸውም በላይ አንድ ቀን አንድ ኢትዮጵያዊ በሞተበት ጊዜ ኢትዮጵያውያኖች የቀብሩን ስነ ሥርዓት ከቤተ ክርስቲያናቸው ውስጥ ለመፈጸም ስላልቻሉ፣ እኔ በጉዳዩ ጣልቃ ለመግባት ተገደድሁ። ከዚህ በላይ ከተጠቀሰው የተስቦ በሽታ ጊዜ ጀምሮ የኢትዮጵያውያኖቹ ገዳም ቀላፍ በጨቋኞቹ እጅ ይገኝ ስለ ነበረ፣ ጨቋኞቹ ከጥቶች ኢትዮጵያውያኖቹን ከምስቱ ጀምሮ እስከ ፈለጉበት ጊዜ ማለት እስከ ጧቱ ድረስ አስረው ያሳድርዋቸው ስለ ነበረ በዚያን ጊዜ ደጋግሞ ይመላለስ በነበረው በሽታ ምክንያት ሲታመሙ ሐኪምን ለማየት የሚችሉበት መንገድ ሳያገኙ ይቀራሉ።

የዛሬ ሁለት ዓመት የኢትዮጵያ ንጉሥ ራስ ዓሊ፣ ደጃዝማች ወቤና እንዲሁም ሌሎች በለሥልጣን ቀሳውስት ገዳማቸውን እንዲወስዱ፣ የኢየሩሳሌም ሳሚዎችን በኔ ሥር አድርጌ እንዳስተዳድርላቸውና እንድጠብቅላቸው እንዲሁም ከሳሚዎቹ ውስጥ ደኅና መስሎ የሚታየኝን አንድ ሰው በኔ ኃላፊነት የገዳማቸው ሹም አድርጌ እንድሾምላቸው በመጠየቅ ልዩ ልዩ ደብዳቤዎች ጻፋልኝ። እኔም ባገራቸው በተደረገልኝ መልካም አቀባበል ምክንያት በበኩሌ ጥሩ ምክር ልሰጣቸውና የተቻለኝን እርዳታም ላስገኝላቸው ፈቃደኛ መሆኔን የገለጽኩላቸው ብሆንም ግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት ካልፈቀዱልኝ በቀር ይህንኑ የተባለው እርዳታየን በግልጽ (ማለት ኦሬሴልማ) ላደርግላቸው የማልችል መሆኔን አሳሰብኩዋቸው። ይህን ተስፋ በማግኘት ራስ ዓሊና ደጃዝማች ወቤ ለኔ ሥልጣን እንዲሰጠኝ ብለው ለግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት ደብዳቤ እንዲጻፍ ያደረጉም ቢሆን በኢየሩሳሌም ያሉት ቆንስል ጥያቄአቸውን ሳያመለክቱላቸውና እንዲሁም ሰዎቻቸውንና ገዳማቸውን በኛ ጥበቃ ውስጥ ሳያገቡላቸው ቀርተዋል።

ንጉሡ ረጂም ታሪክ ካለው የነገሥታት ዘር የሚወለዱ በመሆናቸው ሕዝቡ በሙሉ የሚያከብራቸውና የሚወዳቸው ቢሆንም በአገሩ ውስጥ አንድም ሥልጣን የላቸውም።

ቍ ጥ ር ፮ ።

ከሸሻሌር ባንሰን ፡ ይድረስ ለማልስበሪ ኤርል ፡

(የደረሰበት ቀን ሐምሌ ፮ ቀን)

የፕራሻ ንጉሣዊ መንግሥት ለጋሲያን ለንደን ፡

ካርልቶን ሃውስ ተራስ ቍጥር ፱ ፡

ሐምሌ ፭ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ. ም. እ. ኤ. አ.

ጌታዩ ሆይ ፡

በየሥልጣናቸው የሚኖሩት የኢትዮጵያ ሁለት ሹማምንቶች ራስ ዓሊና ደጃዝማች ውቤ ለግርማዊት ንግሥት የጻፉባቸውን ሁለት ማመልከቻዎች አባሪ በማድረግ የኢየሩሳሌም ጳጳስ ለክቡርነትዎ የጻፉትን ደብዳቤና እንዲሁም የተባሉት ሁለት ሹማምንቶች የንግሥትን ድጋፍ ለማግኘት ብለው ስላቀረቡት ጉዳይ ያለውን ጽሑፍ ከዚህ ጋር አያይገፎ በማክበር ልኬአለሁ ።

ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ከፍተኛ ሥልጣን ያላቸው ሰዎች ያቀረቡት ጥያቄ ተገቢ ጥያቄ መስሎ ስለሚታይ ፡ የእንግሊዝ መንግሥት ድጋፉን ቢሰጣቸው የፕራሻና የእንግሊዝ መንግሥታት እኩል ጥቅም ባላቸው በኢየሩሳሌም ለሚገኘው የጳጳስና ሥልጣንን ለመጨመር የሚረዳ ስለሆነ ክቡርነትዎ ጥያቄአቸውን እንዲቀበላቸው በታላቅ ትሕትና አመለክታለሁ ።

ፊርማ ፡ ባንሰን ።

ከማልስበሪ ኤርል ፡ ይድረስ ለክቡር አቡነ ጎባት ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡

ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

ኢየሩሳሌምን ሳሚዎች የሆኑ ወይም በኢየሩሳሌም ነዋሪ የሆኑት ኢትዮጵያውያን እርስዎ እንዲጠብቁዎቸውና እንዲሁም አስፈላጊ በሆነበት ጊዜ በኢየሩሳሌም የሚገኙት የአንግሊዝ ቆንስል እርዳታቸውን እንዲያስገኝልዎት በማለት ግርማዊት የአንግሊዝ ንግሥት እንዲፈቅዱ በመጠየቅ ራስ ዓሊና ደጃዝማች ውቤ ከፍተኛ ሥልጣን ካላቸው የቤተ ክህነት ባለሥልጣኖች ጋር በጎንደር በደረጉት ስብሰባ ላይ በወሰኑት መሠረት ራስ ዓሊና ደጃዝማች ውቤ ለግርማዊት ንግሥት የጸፉዋቸውን ሁለት ደብዳቤዎች አባሪ በማድረግ ክቡርነትዎ ሰኔ ፳፱ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. የጻፉልኝን ደብዳቤ ደርሶኝ በማክበር ተመልክቶለሁ ።

በመካኒ ቅዱስ ለሚገኙት ኢትዮጵያውያኖች የግርማዊት ንግሥት መንግሥት በግልጽ (አፈሌልግ) ድጋፍን ሊያስገኙላቸው ግዴታ ለመግባት የማይችል መሆኑን አስታውቃለሁ ። ሆኖም ኢትዮጵያውያኖቹ በአገሩ ውስጥ የሚገኙትን ቤተ ክርስቲያኖች አባሎች በመሆናቸው ምክንያት አስፈላጊ በሆነበት ጊዜ እርዳታቸውን እንዲያደርጉላቸው በኢየሩሳሌም የሚገኙት የግርማዊት ንግሥት ቆንስል ትእዛዝ ይሰጣቸዋል ።

በዘውድ በኩል በተሰጠዎት ሥልጣን መሠረት በኢትዮጵያም ሆነ በሶሪያ የመንፈሳዊን ተግባር እንዲፈጽሙ ነው ፡ ስለዚህ የመንፈሳዊ ሥራ ባለሥልጣን ሲሆኑ ኢየሩሳሌምን በሚጎብኙት ኢትዮጵያውያን ላይ የመንፈሳዊውን ተግባር ብቻ እንዲፈጽሙ አስፈላጊ መሆኑን አሳስባለሁ ።

ፊርማ ፡ ማልስበሪ ።

ቍ ጥ ር ፳ ።

ከማልስበሪ ኤርል ፡ ይድረስ ለሸሻሌር ባንሰን ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡
ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

በየሥልጣናቸው የሚኖሩት የኢትዮጵያ ሁለት ሹማምንቶች ለግርማዊት ንግሥት የጻፉዋቸውን ማስታወሻዎች አባሪ በማድረግ አቡነ ኀብት የጻፉትን ደብዳቤ ምስቱንም አንድ ጋር አያይዘው በመላክ በበኩልዎ የጻፉልኝ ደብዳቤ ፡ ሐምሌ ፭ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ላይ የደረሱኝ መሆናቸውን በማክበር ስገልጽ አቡነ ኀብት ለጻፉት ደብዳቤ የሰጠሁትን መልስ ደግሞ በዲፕሎማቲክ ቫሊዝ በኩል ለርስዎ መላኬን በማክበር አሳ ስባለሁ ።

ፊርማ ፡ ማልስበሪ ።

የደብዳቤዎቹ ቍጥር ፮ እና ቍጥር ፯ ።

ደብዳቤ ቁጥር ፱ ።

ከማልስበሪ ኤርል ፡ ለክቡር ቆንስል ሬን ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡

ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም አ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

ኢየሩሳሌምን ለሚገቡበት ፡ ወይም በኢየሩሳሌም ውስጥ ነዋሪ ለሆኑት ኢትዮጵያውያን የእንግሊዝ መንግሥት እንዲጠብቃቸው በማለት የኢትዮጵያ ገዢዎች ስላቀረቡት ልመና አቡነ ጎባት የጻፉልኝን ደብዳቤና አባሪ ሰነዶች ግልባጮች እንዲሁም በቤኩሌ መልስ የሰጠሁበትን ደብዳቤ ግልባጭ ከዚህ ጋር አያይዜ ልኬልዎታለሁ ።

በደብዳቤ አድርጌ ለአቡነ እንደገለጽኩት ሁሉ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን በአገሩ የቤተ ክርስቲያን ድርጅቶቹ ውስጥ አባሎች በመሆናቸው አስፈላጊ ሆኖ በተገኘበት ጊዜ እርዳታዎን እንዲሰጡዎቸው በዚህ ደብዳቤ አድርጌ ሥልጣን የሰጠሁዎት መሆኔን አስታውቆዎታለሁ ።

ፊርማ ፡ ማልስበሪ ።

አባሪ ፡ ደብዳቤዎች ቁጥር ፭ እና ፯ ።

ደብዳቤ ቅጥር ፲።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር የማልስበሪ ኤርል፡

(ደብዳቤው የደረሰበት ቀን መስከረም ፲፰)

ኢየሩሳሌም፡ ነሐሴ ፲፯ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ፡

በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ኢትዮጵያውያን አስፈላጊ ሆኖ በተገኘበት ጊዜ እርዳታ የን እንድሰጣቸው ክቡርነትዎ ለኔ ሥልጣን የሰጠኝ መሆኑን በመግለጽ ክቡርነትዎ ሐምሌ ፲ ቀን ላይ የጻፈልኝን ደብዳቤ ደርሶኝ በማክበር ተመልክቶለሁ።

ለድሆችና ለተጨቆኑት ሰዎች ለመርዳት ብዬ ትእዛዙን ለመፈጸም በበኩሌ ፈቃደኛም ብሆን የኢትዮጵያውያኖቹ ጠላቶች ከፍተኛ ሃብትና ሥልጣን ያላቸው አርመኖችና ቂም በቀል የሚወዱ ከጥቶች ከመሆናቸውም በላይ ኢትዮጵያውያኖቹም በባሕሪ ያቸው ቀጣጣ በመሆናቸው ምክንያት እንድረጽመው የታዘዝኩትን የወዳጅነት ተግባር ከፍተኛ ጥንቃቄ የሚጠይቅ መሆኑን ለማሳሰብ እፈቅዳለሁ።

በተለይ ደግሞ ገዳማቸውን እንደገና ለመሥራት ወይም ለማደስ የሞከሩ እንደሆነ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል።

የምሥራቅ አገሮች የቤተ ክህነት ባለሥልጣኖች ፕሮቴስታንቶቹ የቅዱስ መቃብርን ቤተ ክርስቲያን ለመውሰድ ምኞት አላቸው ብለው ስለሚጠረጥሩ በበኩላቸው የምንወስደው የወዳጅነት እርምጃ በተንኮል መንፈስ እንደወሰድነው አድርገው የምሥራቅ አገሮች የቤተ ክህነት ባለሥልጣኖች ሳይቁጥሩት አይቀሩም። በተለይ ደግሞ የኢትዮጵያውያኖቹ ገዳም የመቅደሱን ቦታ ጭምር የሚይዝ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን።

ቅጥር ፱።

ቅጥር ፲፩ ።

ከማልከበሪ ኤርል ፡ ይድረስ ለቆንስል ፊን ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡

መስከረም ፳፰ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

ነሐሴ ፲፯ ቀን ላይ ያስተላለፉልኝን ቴሌግራም እያስታወሰኩ ፡ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ፕሮቴስታንቶች ከቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ማናቸውንም የመሬት ክፍል እንዳይወስዱ በበኩልዎ ከፍ ያለ ጥንቃቄ እንዲያደርጉ አስታውቅዎታለሁ ።

ፊርማ ፡ ማልከበሪ ።

ቅጥር ፲ ደብዳቤ ።

ደብዳቤ ቅጥር ፲፪ ።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር የማልስበሪ ኤርል፡
(ደብዳቤው የደረሰበት ቀን ሐምሌ ፲፪ ቀን ፲፰፻፶፮ ዓ-ም)

ኢየሩሳሌም፡ ሰኔ ፳፩ ቀን ፲፰፻፶፮ ዓ-ም

ከዚህ ቀደም ተደርጎ የማያውቅ ከፍ ያለ ሥልጣን ያላቸው ኢትዮጵያውያን ኢየሩሳሌምን ለመጎብኘት እዚህ መጥተው የሚገኙ መሆናቸውን በማክበር አመለክታለሁ።

እንደሰማነው ሁሉ የተባሉት ጎብኚዎች አንዱ ሚካኤል (ወይም ገብረኢየሱስ) የሚባሉ የመንግሥት አማካሪ አንዱ ደግሞ ፫ሺ የምድር ጦር ወታደርና ፯ሺ ፈረሰኛ ወታደር የሚያገዙ ናቸው። በአገሩ ሲገቡ በግብጽ የግርማዊት ንግሥት እንደራሴ በሆኑት በልዑልነታቸው በኩል የተላኩ አንድ የወታደር መኰንን ሄደው ተቀብለዋቸዋል።

የኢትዮጵያውያኖቹ ገዳም ፈራርሶ ለመቀበያቸው ለማዋል ስለማይቻል በኦርቶዶክሳውያኖች ገዳም አርፈው ይገኛሉ። የሚገኙበትም በኢየሩሳሌምና በቤተ ልሔም ባለው የክርስቲያኖች ቀበሌ ውስጥ ነው።

በያዝነው ሰኔ ፲ ቀን ላይ ከቦታቸው ሄጄ ከጎብኚዎቻቸው በኋላ በጎብኚቱ ተደሰቱ። ክቡርነትም በ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ላይ በሰጠው ትእዛዝ መሠረት በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን የግርማዊት ንግሥት እርዳታና ድጋፍ የሚሰጣቸው መሆኑን ገለጽኩላቸው፡ ከዚህም በቀር በኢየሩሳሌም ባለው ሁኔታ ምክንያት ያዘኑ መሆናቸውን በመገንዘብ፡ ለኢትዮጵያውያኖቹ የእንግሊዝ መንግሥት እርዳታውን የማያንድልባቸው መሆኑን የግርማዊት ንግሥት የበጎ ፈቃድ በበኩሌ ሳላንድል የምፈጽምላቸው መሆኔን ከኢትዮጵያውያኖቹ ውስጥ ደግሞ የበላይነት ሥልጣን ያለው አንድ ፕሬዚዳንት በቅርብ ጊዜ መሾሚንና እንዲሁም የሁለቱም ወገን ባለጉዳዮች ገዳሙ የኢትዮጵያውያኖች መሆኑን የሚያውቁም ቢሆን ኦርቶዶክሳውያኖቹና አርመኖቹ የተስቦ በሽታን ምክንያት በማድረግ ሰነዶቹን በሙሉ በማቃጠላቸው ምክንያት በመብታቸው በኩል በፍርድ ቤት ፊት ሊከራከሩበት ስለማይችሉ የኢትዮጵያውያኖችን መብት የሚያረጋግጥ አንድ እርምጃ ቢወሰድ በበኩሌ ደስታ የሚሰማኝ መሆኑን በመግለጽ አንድ ደብዳቤ ለንጉሣቸው ጽፈው እንዲያስታውቁ አሳስብኩዋቸው።

ይህ ከሆነ በኋላ አማካሪው በኢየሩሳሌም ያሉት ኢትዮጵያውያኖችን ጉዳይ የሚቁጣጠር አንድ ደንበኛ የሆነ ባለሥልጣን ተቼሞ ከቦታው እንዲላክ ለማድረግ ለንጉሡ የሚያመለክቱ መሆናቸውን አረጋገጠልኝ።

ከብዙ ዓመታት ጀምሮ በቤቴ ውስጥ ኢትዮጵያውያን የቤት አሸክሮች ቀጥሬ ስሠራ ከቆየሁ በኋላ ከነዚህ የቤት አሸክሮች ውስጥ አንዱ አሸክር ወደ አገሩ ለመመለስ ብሎ አማካሪው ከተሣፈሩበት ባቡር ውስጥ ገብቶ ከኢየሩሳሌም ሄደዋል።

ጎብኚዎቹ ደንብ የሌላቸውም ቢሆን ብርቱ መንፈስ ያላቸው ፡ በእስላሞች የማይገዙ በመሆናቸው ኩራት የሚሰማቸውና እንዲሁም ስለ ክርስቲያን ሃይማኖት ደግንነት ብለው በአገራቸው ያላንዳች ስጋት የሚዋጉና የሚሠሩ ናቸው ።

በኔ አስተያየት እነኚህ ሰዎች ከማናቸውም የዓረብ ባለጋራ የበለጠ የኑሮን ማሻሻል መንፈስ ያላቸው ናቸው ።

በጥንት ባህል ኢትዮጵያውያኖች መካንና መዲናን ያጠፋሉ የሚለውን እምነት ከእስላሞች ውስጥ አድሮ ይገኛል ።

ከዚህም በቀር ከኢየሩሳሌም ወደ ኢትዮጵያ ለሚሄዱት ሰዎች ወይም ለሚላከው ዕቃ ከፍ ያለ ክብር እንደሚሰጠው እጅጉን የታወቀ ነው ።

(ቆንስል ፊን የዚህን ደብዳቤ ግልባጭ ለመንግሥታቸው አላስተላለፉም ።)

ኢየሩሳሌም ፡ ግንቦት ፳፯ ቀን ፲፰፻፶፱ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

የራሽ ታላቁ መስፍን ቆንስጣንጢኖስ የርስት ገዢ መብት የሌለው ቢሆንም የኢትዮጵያኖችን ገዳም ከኮፕቶች ሊገዛው ተዘጋጅተዋል ፡ የሚል ወሬ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን ሰምተው አጅግ መፍራታቸውን ለክቡርነትዎ በማክበር እገልጻለሁ።

ይህ የሆነበት ምክንያት ኮፕቶቹ አንድ አነስተኛ መሬት ለራሻውያኖቹ በመሸጣቸውና እንዲሁም አንድ የራሻ መኰንን በአጁ ወረቀት ይዞ የኢትዮጵያውያኖችን ገዳም ሲጎበኝና ሲያጠና በማየታቸው ነው።

ራሻውያኖቹ በገዙት መሬት ላይ ቆንስላቸውን ሠርተው ለማቋቋም ስላሰቡና እንዲሁም የኢትዮጵያውያኖቹ ገዳም የሚገኘው ቆንስላቸው ሊያቋቋሙበት ባሰቡት ቦታና በግሪኮቹ ቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን መካከል ስለሆነ ገዳሙ ለራሻውያኖቹ ግብ እጅጉን ጠቃሚ እንደሚሆን አይጠረጠርም።

ሆኖም የተባለውን ርስት ለመውሰድ የተጀመረ አንድም እርምጃ ለማወቅ አልቻሉም፡

ከዚህ ቀደም ለክቡርነትዎ እንደገለጽኩት ድሮ አርመኖቹ በተስቦ በሽታ ምክንያት የኢትዮጵያውያኖቹ ሰነዶች በሙሉ ስለቃጠሉባቸው ኢትዮጵያውያኖቹ ገዳም በእጃቸው ለመያዝ የሚያስችላቸው ደጋፊ ሰነድ ስለ ሌላቸው ከዚህ ከፍ ብሎ የተጠቀሰው ሁናቴ እጅጉን አሰጋኝ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በርስቱ ላይ ያላቸውን መብት የሚያስረዳ አንድ ሠሌዳ ከቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ግድግዳ ላይ ተለጥፎ የሚገኝ መሆኑን ከዚህ ቀደም ለክቡርነትዎ አመልክቼ ነበር ፡ ከዚህ ቀደም የሠሌዳውን ግልባጭ በፎቶግራፍ ለማስነሳት ከተሞከረ በኋላ የሠሌዳው ጽሑፍ በጆአርጂያን (አርመን) ቋንቋ ተጽፎ ስለ ተገኘ ጽሑፉ በአቅራቢያው ጥንት ይገኝ የነበረውን የአርመኖች ገዳምን የሚመለከት ሳይሆን አይቀርም።

ሆኖም ኢትዮጵያውያኖቹ በገዳም ላይ እውነተኛ መብት ያላቸው መሆኑን ሰዎች ሁሉ በሚሰጡት የቃል ምስክርነት የተረጋገጠ ከመሆኑም በላይ በኢየሩሳሌም ከሚገኙት ወገኖች ውስጥ አንድም ሰው መሬቱ ይገባኛል ብሎም ቢሆን የሚከራከር አይገኝም።

ስለዚህ ለወደፊት አስጊ ሁናቴ እንዳይፈጠር የኢትዮጵያውያኖች መብት የሚታወቅበት አንድ የሰነድ ማስረጃ ለኢትዮጵያውያኖች በሰጣቸው የተሻለ መስሎ ይታያል፡ ማስረጃውም ከዚህ ቀደም በሰኔ ወር ፲፰፻፶፱ ዓ-ም እ. ኤ. አ. በቀረበው ማመልከቻ ዓይነት የኢትዮጵያ ነገሥታቶች በግርማዊት ንግሥት በኩል እንዲሰጣቸው ሊጠይቁ ይችላሉ።

ስለ ርስቱ ያለው የቃል ምስክርነት በየዓመቱ እየጨመረ ስለሚሄድ ጉዳዩ ለጊዜው በውዝፍ ቢቆይና ሁናቴውንም በጥንቃቄ መከታተል የተሻለ መስሎ ታይቶኛል።

ከዚህም በቀር የሥልጣኑ በላይነት በገራቸው ተፈጥሮዋል ብሎ የኢትዮጵያውያኖችን መብት በሰነድ በኩል ማወቅ አስጊ ሁኔታ ሳይፈጥር አይቀርም ።

ሆኖም ሁኔታው ለጊዜው በመዝገብ ውስጥ ማስፈርጠር ጠቃሚ መስሎ ታይቶኛል፡ ከዚህ ቀደም ስለ ኢትዮጵያውያኖች የላኩዋቸው ደብዳቤዎች ኅዳር ፴ ቀን ታኅሣሥ ፱ ቀን ፲፰፻፶ ዓ-ም እ. ኤ. አ. እና ሰኔ ፳፩ ቀን ፲፰፻፶፰ ዓ-ም የተጻፉ ናቸው ።

በጉዳዩ ከግርማዊት ንግሥት መንግሥት የተላኩልኝ ሰነዶች ክቡርነትዎ ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. በጻፈልኝ ደብዳቤ ውስጥ ያሉት ናቸው ።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን ።

ደብዳቤዎች ቊጥር ፫፡

አባሪዎች ቊጥር ፩ እና ፫፡

ደብዳቤዎች ቊጥር ፩፡፫፡፲፪፡ እና ፱ ተመልከት ።

ደብዳቤ ቍጥር ፲፬ ።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር ኤርል ራሰል ፡

ኢየሩሳሌም ፡ መጋቢት ፲፫ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ ፡

በኢየሩሳሌም ስለሚገኙት ኢትዮጵያውያኖች መጋቢት ፲፩ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም ለግርማዊትነታቸው አምባሳድ የጻፍኩትን ደብዳቤ ግልባጭ ከዚህ ጋር በማክበር እየላክሁ ክቡርነትዎ ኢትዮጵያውያኖቹ ከቱርክ ግዛት ውጭ መሆናቸውንና እንዲሁም በዚሁ አገር ውስጥ በእንግሊዝ መንግሥት ጠባቂነት የሚኖሩ መሆናቸውን እንዲታወቅላቸው እንዲያደርግ በማክበር አመለክታለሁ ።

ፊርማ፡ ጆምስ ፊን ።

አባሪ ቍጥር ፲፬ ።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር ሰር ባልወር ፡

ኢየሩሳሌም ፡ መጋቢት ፲፩ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ ፡

በቅርብ ጊዜ እሁድ ቀን ላይ በኢትዮጵያውያኖች ገዳም ውስጥ ቅዳሴ በተደረገበት ጊዜ በኮፕቶችና በኢትዮጵያውያኖቹ መካከል ጠብ መፈጠሩን ለክቡርነትዎ በማክበር አመለክታለሁ ።

የገዳሙ ቍልፎች ሁለት በመሆናቸው አብዛኛውን ጊዜ በቍልፉ ምክንያት ሁለቱም ወገኖች በመካከላቸው ጠብ ያነሣሉ ። እንዲያውም ይህ ከሆነ በኋላ ኮፕቶቹ አርጌውን ቍልፍ በአዲሱ ቍልፍ አድርገው ለውጠዉታል ።

ከዚህ በላይ የተዘረዘረውን ሁኔታ ፓሻው እንደሰው ወዲያውኑ ከቦታው ማለት ከቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን አደባባይ አንድ ቦታሊዮን ወታደር ልከው የኢትዮጵያውያኖቹን ፕሬዚዳንት ካስጠሩ በኋላ ወታደሮቹ በገዳሙ አነስተኛ በር በኩል እንዲጠበቁ አደረጉ ።

ትልቁ የጦር ኃይል ወታደር የኢትዮጵያውያኖቹ ከቦታው እንዳይወጡ እንዲከለክላቸው ታዘዘ ። ከዚህ በኋላ ኢትዮጵያውያኖቹ ፈርተው እኔ እንድረዳቸው በማለት አንድ ተላላኪ ላኩልኝ እኔ ሁኔታውን ለማጥናት ብዩ ከቦታው ሄድኩ ፡ እኔ ከቦታው እንደደረሰኩ የኢትዮጵያውያኖች ፕሬዚዳንት ወዲያውኑ በነፃ ከተለቀቁ በኋላ ፓሻው በኃይል

ገዳሙን ወስደው ለኦርቶዶክሳውያኖቹ የሚሰጡ መሆናቸውን እንደነገሩዋቸውና እንዲሁም ፕረዚዳንቱ በበኩላቸው ኢትዮጵያውያኖቹ የራሳቸው ዜግነት ያላቸውና በአገሩም ውስጥ የእንግሊዝ መንግሥት የሚጠብቃቸው መሆናቸውን ገልጸው ትእዛዙን አልፈዱም ማለታቸውን አስታወቁኝ ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በሃይማኖት ረገድ እንደ ኮፕቶቹ በአንድ ፓትርያርክ ሥር የሚተዳደሩ ከመሆናቸውም በላይ በሃይማኖትም አንድ ዓይነት እምነት አላቸው ። ስለዚህ የቱርክ መንግሥት እንዳንድ ሕዝብ አድርጎ የሚቈጥራቸው በመሆኑ ከቱርክ ግዛት ውጭ መሆናቸውን የሚያረጋግጥ አንድ ደንበኛ ሰነድ ካላገኙ በቀር ኢትዮጵያውያኖቹ በኃይለኛ አርመን ቀንበር ውስጥ ገብተው በኮፕቶቹ ሥልጣን ሥር እንዳይገቡ እጅጉን ያሰጋል ። ስለዚህ ከዚህ በላይ የተጠቀሰውን ሰነድ ለመጠየቅ ጊዜው የተዳረሰ መስሎ ታይቶኛል ።

ስለ ኢትዮጵያውያኖቹ ሰፊ ዝርዝር የሰጠሁበት ግንቦት ፳፯ ቀን ፲፰፻፶፬ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ለሰንደን የላኩትንና ግልባጩንም ሰኔ ፯ ቀን ፲፰፻፶፬ ዓ-ም ለግርማዊት ነታቸው አምበሳድ ያስተላለፍኩትን ደብዳቤ ክቡርነትዎ እንዲመለከትልኝ በማክበር አሳስባለሁ ።

ክቡር ሱረያ ፓሻ ራያህስ አለመሆናቸውን እንዳያውቁላቸው ብለው የተቻላቸውን ያህል ሲደክሙ ይገኛሉ ።

ፊርማ ፡ ጀምስ ፊን ።

ቀጥር ፲፫ ።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር ኤርል ራስል፡

ኢየሩሳሌም፡ ግንቦት ፯ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ፡

ኢትዮጵያውያኖቹ ነፃ ሕዝብ መሆናቸውን እንዳናውቅላቸው ለመጠየቅና እንዲሁም የጥንት የምሥራቅ አገሮች ሰነዶችና ሌሎች እነዚህን የመሳሰሉ ሰነዶች ሁሉ በጀዳ አገረ ገዢ እጅ በኩል ማለፍ እንዳለባቸው ለማረጋገጥ ብለው በቅርብ ጊዜ ክቡር ሱረያ ፓሻ እኔ ዘንድ መጥተው ነበር።

ክቡርነታቸው ከዚህ በላይ የተዘረዘረውን ሁኔታ በወዳጅነት የቃል ንግግር አድርገው ለኔ እንዲያመለክቱ የበላይ ባለሥልጣኖቻቸው ያዘዙዋቸው መሆናቸውን አስታውቀዋል።

ከላይስ ከእንግሊዝ አገር ግንኙነት እንደሌለው ሁሉ እንዲሁም ጀዳ ከኢትዮጵያውያኖቹ ጋር የሚያገናኛቸው የሚችል ግኑኝነት እንደማይኖር ከማሳሰብም በላይ ጉዳዩ የኢትዮጵያውያኖቹ ቤተ ክርስቲያን በአርመኖቹ ሥልጣን ሥር እንዲሆን የሚመለከት የሃይማኖት ጉዳይ ስለሆነ የሮም ጳጳስ ሁሉ ጊዜ በኢየሩሳሌም ራሳቸውን ችለው በሚኖሩት በአውስትሪያ፡ በፈረንሳይና በስዳኝ ቆንስሎች ላይ ሊያዙ እንደማይችሉ ይህ ሁኔታ ብቻ ጀዳ ሊያዝ የማይችል መሆኑን ያስረዳል ብዬ አሳስብኩዋቸው።

ከዚህም በቀር የዛሬ ሦስት ወይም አራት ዓመት ኢትዮጵያውያኖቹ ከግብጽ ፓሻ ጋር ጦርነት ገጥመው ማሸነፋቸውን ለክቡርነታቸው አሳስብሁ።

ከዚህ በኋላ ፓሻው በኢየሩሳሌም ካሉት የፓሻ ግዛቶች ሁኔታ የበለጠ ማስረጃ አይገኝም ሲሉ መልስ ሰጡኝ።

ንግግራችን እንደቀጠልን አልጀሪና ግሪክ ለምን ከቱርክ ግዛት ተነጥለው ለብቻቸው ሆኑ? እንዴትስ ቱርክ እነኚህን ግዛቶች ይሰጡኝ ሳይል ቀረ? ብዬ ጠየቅኩዋቸው። ክቡርነታቸው ደግሞ ቱርክ የአልጀሪን መለየት አውቆልታል ወይ ሲሉ ከጠየቁኝ በኋላ እንዲያውቁም እዚህ አገር የሚመጡት የአልጀሪ ተወላጆች ሁሉ የቱርክ ዜጋ ነን ብለው ነው የሚናገሩ ሲሉ ገለጹልኝ። ስለ ግሪክ ደግሞ የእንግሊዝ መንግሥት ከሌሎች ባለሥልጣን መንግሥታቶች ጋር አንድ ላይ ሆኖ ነፃነቱ እንዲታወቅለት በማስገደድ ስለ ተበበረ መንግሥቱ ታውቆለታል ሲሉ መልስ ሰጡኝ።

ሠልጣኑ የሀንድ አገር ንጉሥ ነኝ ብለው ስለ ሚያወሩት ጉዳይ አንድም ጥያቄ አላቀረብኩም፡ ምክንያቱም ስለ ኢትዮጵያውያኖቹ ዜግነት ጉዳይ ካልሆነ በቀር በመካከላችን ሌላ ክርክር የሚፈጥር ጉዳይ ለማምጣት አልፈቀድኩም።

ከዚህ በኋላ ከክቡርነትዎና ከቆንስጣንጢንያ ትእዛዝ የምጠበቅ መሆኔንና እንዲ

ሁም ኢትዮጵያውያኖቹን የምጠብቅ መሆኔን የሚመለከት አንድ ደብዳቤ እንደምሰጣቸው በመግለጽ ንግግሬን ዘጋሁ።

የላኩዋቸውን ደብዳቤዎች ግልባጮች ከዚህ ጋር አያይዜ በማክበር አቅርቤአለሁ።

እንዲሁም በኮፕቶቹና በኢትዮጵያውያኖቹ መካከል ያለውን ጠብ ለማብረድ በወዳጅነት መንገድ በተቻለኝ መጠን የምደክምበት መሆኔን ቃሌን ሰጠኋቸው።

ክቡርነታቸው ስለ ሰጠኋቸው ቃል ያመሰግኑኝም ቢሆን በኢትዮጵያውያኖቹ ጉዳይ ላይ ሥልጣንህን አላውቅልህም በማለት ከማደርገው የወዳጅ አስታራቂነት ተግባር ጋር የማይተባበሩ መሆናቸውን ገለጹልኝ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በቱርክ ፓሻና እንዲሁም የቱርክ ዜጋ በሆኑት በጨቋኞቹ የአር መንና የአርቶዶክሳውያን ገዳሞች ቀንበር ውስጥ የገቡ እንደሆነ ከጥንት ጀምሮ በኢየሩሳሌም ከነበራቸው ሰፊ ርስት ውስጥ የቀረውን የመጨረሻ ርስታቸው እንዳይወሰድ ባቸው ያሰጋል።

እኔም ሆነ የግርማዊት መንግሥት በጉዳዩ በኩል አንድም ጥቅም የሌለንም ብንሆን ግፍ የደረሰበትን ሕዝብ ለመርዳት ተገቢያችን ነው።

ኢትዮጵያውያኖቹ ወደ አገራቸው ሲመለሱ የመተላለፊያ ፈቃድ እንጂ ማናቸውም ሌላ ሰነድ ሰጥቻቸው የማላውቅ መሆኔን በማክበር አመለክታለሁ።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን።

◆◆◆

አባሪ ቊጥር ፲፩።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር ሰረዳ ፓሻ፡

ኢየሩሳሌም፡ ግንቦት ፪ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ፡

ክቡርነትዎ ትናንትና ያቀረቡልኝን ጥያቄ በማስታወስ፡ እስከ ዛሬ ድረስ ስለ ኢትዮጵያውያኖቹ የፈጸምኩት ተግባር ሁሉ የኢትዮጵያ ንጉሥ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን በእንግሊዝ መንግሥት ጠባቂነት እንዲኖሩ በመጠየቅ ለግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት ደብዳቤ ከጻፉ በኋላ የዛሬ አስር ዓመት ከለንደን ከተማ በተላለፈልኝ ትእዛዝ መሠረት መሆኑን ለክቡርነትዎ በማክበር አስታውቃለሁ።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን።

ቊጥር ፱ ደብዳቤ፡

አባሪዎች ቊጥር ፩ እና ፭።

፳፬

ሁም ኢትዮጵያውያኖቹን የምጠብቅ መሆኔን የሚመለከት አንድ ደብዳቤ እንደምሰጣቸው በመግለጽ ንግግራን ዘጋሁ ።

የላኩዋቸውን ደብዳቤዎች ግልባጮች ከዚህ ጋር አያይዜ በማክበር አቅርቤአለሁ።

እንዲሁም በከፕቶቹና በኢትዮጵያውያኖቹ መካከል ያለውን ጠብ ለማብረድ በወዳጅነት መንገድ በተቻለኝ መጠን የምደክምበት መሆኔን ቃሌን ሰጠኋቸው ።

ክቡርነታቸው ስለ ሰጠኋቸው ቃል ያመሰገኑኝም ቢሆን በኢትዮጵያውያኖቹ ጉዳይ ላይ ሥልጣንህን አላውቅልህም በማለት ከማደርገው የወዳጅ አስታራቂነት ተግባር ጋር የማይተባበሩ መሆናቸውን ገለጹልኝ ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በቱርክ ፓሻና እንዲሁም የቱርክ ዜጋ በሆኑት በጨቋኞቹ የአርመንና የአርቶዶክሳውያን ገዳሞች ቀንበር ውስጥ የገቡ እንደሆነ ከጥንት ጀምሮ በኢየሩሳሌም ከነበራቸው ሰፊ ርስት ውስጥ የቀረውን የመጨረሻ ርስታቸው እንዳይወሰድ ባቸው ያሰጋል ።

እኔም ሆነ የግርማዊት መንግሥት በጉዳዩ በኩል አንድም ጥቅም የሌለንም ብንሆን ግፍ የደረሰበትን ሕዝብ ለመርዳት ተገቢያችን ነው ።

ኢትዮጵያውያኖቹ ወደ አገራቸው ሲመለሱ የመተላለፊያ ፈቃድ እንጂ ማናቸውም ሌላ ሰነድ ሰጥቻቸው የማላውቅ መሆኔን በማክበር አመለክታለሁ ።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን ።

አባሪ ቊጥር ፲፭ ።

ከቆንስል ፊን፡ ይድረስ ለክቡር ሱረያ ፓሻ፡

ኢየሩሳሌም፡ ግንቦት ፪ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ፡

ክቡርነትዎ ትናንትና ያቀረቡልኝን ጥያቄ በማስታወስ፡ እስከ ዛሬ ድረስ ስለ ኢትዮጵያውያኖቹ የፈጸምኩት ተግባር ሁሉ የኢትዮጵያ ንጉሥ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ኢትዮጵያውያን በእንግሊዝ መንግሥት ጠባቂነት እንዲኖሩ በመጠየቅ ለግርማዊት የእንግሊዝ ንግሥት ደብዳቤ ከጻፉ በኋላ የዛሬ አስር ዓመት ከለንደን ከተማ በተላለፈልኝ ትእዛዝ መሠረት መሆኑን ለክቡርነትዎ በማክበር አስታውቃለሁ ።

ፊርማ፡ ጀምስ ፊን ።

ቊጥር ፱ ደብዳቤ፡

አባሪዎች ቊጥር ፩ እና ፭ ።

ቍ ጥ ር ፲ ፯ ።

ከኤርል ራሰል ፡ ለሰር ኤች ባልወር ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡

ሰኔ ፭ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

ክቡር ሆይ ፡

በኢየሩሳሌም የሚገኙት የግርማዊት ንግሥት ቆንስል በኢየሩሳሌም ላሉት ኢትዮጵያውያን የሚሰጡትን ድጋፍ የሚመለከት ግንቦት ፯ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. የጻፉትን ቱሌግራም ግልባጭ ለክቡርነትዎ ልክዋል ፡ ስለዚህ ለሚስተር ፊን የሰጠሁትን መልስና እንዲሁም የማልስበሪ ኤርል በዚሁ ጉዳይ አስቀድመው ለሚስተር ፊን አስተላልፈውት የነበረውን ትእዛዝ ትክክል ግልባጮች ክቡርነትዎ እንዲያውቀው በማለት ከዚህ ጋር አያይገሮ በማክበር ልኬአለሁ ።

ፊርማ ፡ ራሰል ።

የደብዳቤዎች ቍጥር ፲፭ ፡ ፲፮ እና ቍጥር ፱ ።

ደብዳቤ ቊጥር ፲፰ ።

ከሰር ኤች ቡልቨር ፡ ይድረስ ለክቡር ኤርል ራሰል ፡

ቆስጣንጥንያ ፡ ሰኔ ፩ ቀን ፲፰፻፷፪ ፡

ክቡር ሆይ ፡

ኢየሩሳሌምን ለመሳም ለሚሄዱት ወይም በኢየሩሳሌም ነዋሪ ለሆኑት ኢትዮጵያ ውያን ስለሚሰጣቸው የተለመደው እርዳታ ቆንስል ፊን የጻፉልኝን ደብዳቤ ግልባጭ ከዚህ ጋር አያይገፎ ለክቡርነትዎ በማክበር ልኬአለሁ ።

በዚህ ጉዳይ ከዚህ ቀደም የተጻፉትን ደብዳቤዎች ስመለከት ሚስተር ፊን ሐምሌ ፲ ቀን ፲፰፻፶፪ ዓ-ም ከማልስበሪ ኤርል የተሰጣቸውን ትእዛዝ መሠረት ያደረጉ መሆናቸውን ለማወቅ ችያለሁ ፡ ሆኖም የዚህ ትእዛዝ ግልባጭ ለአምባሲው አለ መላኩን ለማረጋገጥ እፈቅዳለሁ ፡ ስለዚህ ቆንስል ፊን በየትኛው ሥልጣን ለሰዎች እርዳታቸውን ማስገኘታቸውን ለማወቅ ስላልቻልኩ ክቡርነትዎ ትእዛዙን እንዲያስታውቁኝ በትሕትና አለምናለሁ ።

ፊርማ ፡ ሄንሪ ባልወር ።

የደብዳቤ ቊጥር ፲፰ አባሪ ፩ ።

ከቆንስል ፊን ፡ ይድረስ ለክቡር ሰር ኤች ባልወር ፡

ኢየሩሳሌም ፡ ግንቦት ፭ ቀን ፲፰፻፷፪ ፡

ክቡር ሆይ ፡

ኢትዮጵያውያኖቹ ነፃ ሕዝብ መሆናቸውን እንዳናውቅላቸው ለመጠየቅና እንዲሁም የጥንት የምሥራቅ አገሮች ሰነዶችና ሌሎች እነዚህን የመሳሰሉ ሰነዶች ሁሉ በጀዳ አገረ ገዢ እጅ በኩል ማለፍ እንዳለባቸው ለማረጋገጥ ብለው በቅርብ ጊዜ ክቡር ሱሪያ ፓሻ እኔ ዘንድ መጥተው ነበር ።

ክቡርነታቸው ከዚህ በላይ የተዘረዘረውን ሁኔታ በወዳጅነት የቃል ንግግር አድርገው ለኔ እንዲያመለክቱ የበላይ ባለሥልጣኖቻቸው ያዘዙባቸው መሆናቸውን አስታውቀዋል ።

ከላይስ ከእንግሊዝ አገር ግንኙነት እንደሌለው ሁሉ እንዲሁም ጀዳ ከኢትዮጵያውያኖቹ ጋር የሚያገናኛቸው የሚችል ግንኙነት እንደማይኖር ከማሳሰቤም በላይ ጉዳዩ የኢትዮጵያውያኖቹ ቤተ ክርስቲያን በአርመኖቹ ሥልጣን ሥር እንዲሆን የሚመለከት የሃይማኖት ጉዳይ ስለሆነ የርም ጳጳስ ሁሉ ጊዜ በኢየሩሳሌም ራሳቸውን ችለው በሚኖሩት በአውስትሪያ ፡ በፈረንሣይና በስጳኝ ቆንስሎች ላይ ሊያዙ እንደማይችሉ ይህ ሁኔታ ብቻ ጀዳ ሊያዝ የማይችል መሆኑን ያስረዳል ብዬ አሳስብኩባቸው ።

ከዚህም በቀር የዛሬ ሦስት ወይም አራት ዓመት ኢትዮጵያውያኖቹ ከግብጽ ፓሻ ጋር ጦርነት ገጥመው ማሸነፋቸውን ለክቡርነታቸው አሳስበው ።

ከዚህ በኋላ ፓሻው በኢየሩሳሌም ካሉት የፓሻ ግዛቶች ሁናቴ የበለጠ ማስረጃ አይገኝም ሲሉ መልስ ሰጡኝ ።

ንግግራችንን እንደቀጠልን አልጀሪና ግሪክ ለምን ከቱርክ ግዛት ተነጥለው ለብቻቸው ሆኑ? እንዴትስ ቱርክ እነኚህን ግዛቶች ይሰጡኝ ሳይል ቀረ? ብዬ ጠየቅኩዋቸው ። ክቡርነታቸው ደግሞ ቱርክ የአልጀሪን መለየት አውቆልዎታል ወይ ሲሉ ከጠየቁኝ በኋላ እንዲያውም እዚህ አገር የሚመጡት የአልጀሪ ተወላጆች ሁሉ የቱርክ ዜጋ ነን ብለው ነው የሚናገሩ ሲሉ ገለጹልኝ ። ስለ ግሪክ ደግሞ የእንግሊዝ መንግሥት ከሌሎች ባለሥልጣን መንግሥታቶች ጋር አንድ ላይ ሆኖ ነፃነቱ እንዲታወቅለት በማስገደድ ስለ ተበበረ መንግሥቱ ታውቆለታል ሲሉ መልስ ሰጡኝ ።

ሠልጣኑ የሆነድ አገር ንጉሥ ነኝ ብለው ስለሚያወሩት ጉዳይ አንድም ጥያቄ አላቀረብኩም ፡ ምክንያቱም ስለ ኢትዮጵያውያኖቹ ዜግነት ጉዳይ ካልሆነ በቀር በመካከላችን ሌላ ክርክር የሚፈጥር ጉዳይ ለማምጣት አልፈቀድኩም ።

ከዚህ በኋላ ከክቡርነትዎና ከቆስጣንጢንያ ትእዛዝ የምጠበቅ መሆኔንና እንዲሁም ኢትዮጵያውያኖቹን የምጠበቅ መሆኔን የሚመለከት አንድ ደብዳቤ እንደምሰጣቸው በመግለጽ ንግግሪን ዘጋሁ ።

የላኩዋቸውን ደብዳቤዎች ግልባጮች ከዚህ ጋር አያይዢ በማክበር አቅርቤአለሁ ።

እንዲሁም በኦርቶዶክሳውያኖቹና በኢትዮጵያውያኖቹ መካከል ያለውን ጠብ ለማብረድ በወዳጅነት መንገድ በተቻለኝ መጠን የምደክምበት መሆኔን ቃሌን ሰጠኋቸው ።

ክቡርነታቸው ስለ ሰጠኋቸው ቃል ያመሰገኑኝም ቢሆን በኢትዮጵያውያኖቹ ጉዳይ ላይ ሥልጣንህን አላውቅልህም በማለት በማደርገው የወዳጅ አስታራቂነት ተግባር ጋር የማይተባበሩ መሆናቸውን ገለጹልኝ ።

ኢትዮጵያውያኖቹ በቱርክ ፓሻና እንዲሁም የቱርክ ዜጋ በሆኑት በጨቋኞቹ የአርመንና የኦርቶዶክሳውያን ገዳሞች ቀንበር ውስጥ የገቡ እንደሆነ ከጥንት ጀምሮ በኢሩሳሌም ከነበራቸው ሰፊ ርስት ውስጥ የቀረውን የመጨረሻ ርስታቸው እንዳይወሰዱባቸው ያስጋል ።

አኔም ሆነ የግርማዊት መንግሥት በጉዳዩ በኩል አንድም ጥቅም የሌለንም ብንሆን ግፍ የደረሰበትን ሕዝብ ለመርዳት ተገቢያችን ነው ።

ኢትዮጵያውያኖቹ ወደ አገራቸው ሲመለሱ የመተላለፊያ ፈቃድ እንጂ ማናቸውም ሌላ ሰነድ ሰጥቻቸው የማላውቅ መሆኔን በማክበር አመለክታለሁ ።

ፊርማ: ጀምስ ፊን ።

የደብዳቤ ቅጥር ፲፰ አባሪ ፪ ።

(ቆንስል ፊን ግንቦት ፪ ቀን ፲፰፻፳፪ ዓ-ም ለሰራይ ፓሻ የጻፉት ደብዳቤ)
(አባሪ ቅጥር ፲፰ ተመልከት ።)

ደብዳቤ ቍጥር ፲፱ ።

ከቆንስል ሬን፡ ይድረስ ለክቡር ኤርል ራሰል ፡

ክቡር ሆይ ፡

ኢየሩሳሌም ፡ ሰኔ ፫ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

በኢየሩሳሌም በሚገኙት ኢትዮጵያውያን ላይ ስለሚፈጸመው ግፍ በዛሬው ቀን ለግርማዊትነታቸው አምባሳደር በቍስጥንጥንያ የጻፍኩላቸውን ደብዳቤ ግልባጭ ክቡርነትዎ እንዲመለከተው በማለት ከዚህ ጋር አያይገሮ በማክበር ልኬአለሁ ።

በአባሪው ደብዳቤ መጀመሪያ መሥመሮች ላይ የጠቀስኩዋቸው ሁለት ደብዳቤዎች ግልባጮች መጋቢት ፲፫ ቀንና ግንቦት ፯ ቀን ላይ ለክቡርነትዎ ልኬአቸዋለሁ ።

ፊርማ፡ ጀምስ ሬን ።

ደብዳቤዎች ቍጥር ፲፱ እና ቍጥር ፲፭ ተመልከት ።

አባሪ ደብዳቤ ቍጥር ፲፱ ።

ከቆንስል ሬን፡ ይድረስ ለክቡር ሰር ኤች ባልወር ፡

ክቡር ሆይ ፡

ኢየሩሳሌም ፡ ሰኔ ፫ ቀን ፲፰፻፷፪ ዓ-ም

በኢየሩሳሌም ስለሚገኙት ኢትዮጵያውያን ባለፈው መጋቢት ፲፩ ቀንና ግንቦት ፭ ቀን ላይ የጻፍኩዋቸውን ደብዳቤዎች በማክበር እያስታወስኩ ፡ ጎረቤቶቻቸው አርቶዶክሳውያኖች ከዚህ ቀደም ከፈጸሙት ግፍ የባሰ ኢትዮጵያውያኖቹን ወንዶችና ሴቶች ሁሉ በጭካኔ የሚደበድቡዋቸውና እንዲሁም የቤተ ክርስቲያናቸውን ቍልፍ ሰብረው የገቡ መሆናቸውን ለክቡርነትዎ በማክበር አመለክታለሁ ፡ ፓሻው ከቦታቸው የማይገኙ በመሆናቸውና እንዲሁም በፓሻው ቦታ ሆኖ የሚሠራ የከተማው አማካሪዎች ፡ ኢትዮጵያውያኖቹ እንደ ታማኝ የቱርክ ዜጋ ሆነው በፍርድ ቤት በማይቀርቡበት የእንግሊዝ ቆንስል ጣልቃ በሚገባበት ክስ ውስጥ እጃችንን አናገባም በማለታቸው ምክንያት ኢትዮጵያውያኖቹን ለመርዳትና ችግራቸውን ለማቃለል ሳልችል ቀርቻለሁ።

ይህ ሁኔታ ከፍ ያለ የጭቆና ተግባር ያለበት ከመሆኑም በላይ የቱርክ ባለሥልጣኖች ኢትዮጵያውያን ዜጎቻችን ናቸው እያሉ የሚያወሩ ፡ ከጥቶችና አርመኖቹ ደግሞ ይህንን ወሬ መሠረት በማድረግ የግፍና የጭቁናን ተግባር በኢትዮጵያውያኖቹ ላይ ሲፈጽሙ ስለሚታዩ ተግባሮቻቸው እጅጉን የባሰ ሁኔታ ሳይፈጥር የማይቀር መሆኑን በማክበር አሳስባለሁ ።

ይህ ጉዳይ ካልተዘጋ በቀር የመጨረሻ ስምምነት ለማድረግ በክርክሩ ዝርዝር ውስጥ ለመግባት አንችልም ፡ ስለዚህ ክቡርነትዎ በጉዳዩ እኔ የምወስደውን እርምጃ በተቻለ ፍጥነት እንዲያስታውቁኝ በትሕትና አሳስባለሁ ።

ፊርማ፡ ጀምስ ሬን ።

አባሪዎች ቍጥር ፲፱ እና ፲፭ ተመልከት ።

ከቆንስል ሙር : ይድረስ ለክቡር ኤርል ራስል :

ኢየሩሳሌም : ጥቅምት ፫ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ-ም

ክቡርነትዎ እንዲያውቀው በማለት ባለፈው መስከረም ፳፰ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ-ም ለግርማዊትነታቸው አምባሳደር የጻፍኩትን ደብዳቤ ግልባጭ ከዚህ ጋር አያይዤ መላኬን በማክበር አመለክታለሁ ።

ፊርማ : የየል ተምጥል ሙር ።

የደብዳቤ ቅጥር ፳ አባሪ ።

ከቆንስል ሙር : ይድረስ ለክቡር ሰር ኤች ባልወር :

ኢየሩሳሌም : መስከረም ፳፰ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ-ም

ክቡር ሆይ :

በቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን አጠገብ ስለሚገኘው ገዳምና አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን ርስትነት ጉዳይ በኢየሩሳሌም በሚገኙት ኦርቶዶክሳውያንና ኢትዮጵያውያን መካከል ከብዙ ጊዜ ጀምሮ ያለውን ክርክር እንደገና መነሣጣትን በማክበር እያስታወስኩ ፡ ገዳሙ እስከ ዛሬ ድረስ በኢትዮጵያውያኖቹ እጅ የኖረ መሆኑንና ቤተ ክርስቲያኑን ግን ሁለቱም ወገኖች ሁሉ ጊዜ በመከከላቸው ይጠቀሙበት መሆናቸውን እንዲሁም ሕንጻዎቹ ለኔ ይገባኛል ሲል እያንዳንዳቸው ወገን ሲከራከር መቆየትን በማክበር እገልጻለሁ ።

ከጥቶቹ ጉዳያቸውን ለቱርክ ባለሥልጣኖች ሲያቀርቡ ኢትዮጵያውያኖቹ ግን ለኔ አመልክተዋል ። የኢትዮጵያውያኖቹ መብት ታውቆ ክርክሩ በወዳጅነት መንገድ እንዲሁም ከክርስቲያኑ ፓሻ ጋር ለመነጋገር ቀጠሮ ጠየቅሁ ። ከፓሻው ዘንድ ሂጄ እንደተገናኘሁ የመጣሁበትን ዋና ምክንያት ገለጽኩላቸው ፡ ክቡርነታቸው ደግሞ ወዲያውኑ የአንግሊካ መንግሥት ኢትዮጵያውያኖቹን እንዲጠብቅ የኢየሩሳሌም አገረ ገዢ መብቱን እንዲያውቁለት የሚፈቅድ ማናቸውም የምሥራቅ አገር ሕግ ወይም ደንብ ጽሑፍ ከቆንስል ውስጥ የሚገኝ መሆን አለመሆኑን ጠየቁኝ ፡ እኔም ይህን የመሰለ ሰነድ አለመኖሩን አረጋግጥኩላቸው ፡ ይህ ከሆነ በኋላ ፓሻው በተሰጣቸው ጠቅላላ ትእዛዝ መሠረት ኢትዮጵያውያኖቹ የቱርክ ዜጋ ተብለው የሚቁጠሩ መሆናቸውን ገልጸው ለዚሁ መግለጫቸው የሚደግፍ አንዳንዱ ኦፊሴል ሰነድም አነበቡልኝ ፡ እንዲሁም ይህ በመሆኑ ምክንያት በኢትዮጵያውያኖቹ ስም ሆኜ በጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ እንድንገባ

የማይስማሙና የማይቀበሉትም መሆናቸውን ከገለጹልኝ በኋላ በመግለጫቸው በኩል ያስደሰትኩ እንደሆነ በጉዳዩ አፈሰልማ አንድ ደብዳቤ እንድጽፍላቸው ጠየቁኝ ። ከኔ በፊት ቀድመው የነበሩት ቆንስል የተቀበሉዋቸውን ትእዛዞችና የጸፉዋቸውን ደብዳቤዎች በመገንዘብ ክቡርነታቸው ያቀረቡልኝን ሁለተኛ ሒሳብ ጋር ለመስማማት ሳልችል ከመቅረቱም በላይ ሁኔታው አገረ ገዢው በቃል ከሰጡት ውሳኔ ጋር የማይስማማ ሆኖ አገኘሁት ።

ንግግራችን በፓሻው ፕሬዚዳንትነትና ሁለቱም ወገኖች ባሉበት በመጀሊስ ተፈጸመ ። በመጀሊስ የተሰጠው ውሳኔ የኮፕቶችን መብት በሙሉ የሚያውቅ ሲሆን ኢትዮጵያውያኖቹ ደግሞ በንዳንድ በተወሰነው ሁኔታ መሠረት ገዳሙንና ቤተ ክርስቲያኑን ለጊዜው ሊጠቀሙባቸው ይፈቅዳል ።

ጉዳዩ ሲጠና ሳለ ከበቃው የተገኘሁም ብሆን በጉዳዩ ላይ በተሰጠው ውሳኔ አንድ አስተያየት ለመስጠት አልችልም ። ሆኖም እያንዳንዳቸው ወገን መብቱን የሚደግፍ ለት የቃል ምስክርነት ካልሆነ በቀር ሌላ ማስረጃ በእጁ ባይኖረውም ኢትዮጵያውያኖቹ ከቃል ምስክርነት በላይ ገዳሙን በእጃቸው በማድረጋቸው ምክንያት ይህ ሁኔታ ተጨማሪ ማስረጃ ተብሎ ሊቆጠርላቸው ይችላል ።

ኢትዮጵያውያኖቹ የርስት ሰነዶቻቸውን ሁሉ በግብጽ ግዛት ጊዜ በከተማው ውስጥ ገብቶ በነበረው ተስቦ በሽታ ምክንያት አርመኖቹና አርቶዶክሳውያኖቹ ሆነ ብለው አቃጥለውብናል ይላሉ ።

ከዚህም በቀር ኢትዮጵያውያኖቹ በመጀሊስ የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ ውሳኔ አይደለም ሲሉ ለኔ አመልክተዋል ። እኔም ጉዳያቸውን የሚደግፍ ማስረጃ ሁሉ ያቀረቡልኝ እንደሆነ ጉዳያቸው በሙሉ ለክቡርነትዎ የማስተላለፍላቸው መሆኔን አረጋግጥላቸው ። ሆኖም ይህ ማስረጃ በቤኩላቸው ለማቅረብ ባለመቻላቸው ምክንያት ከዚህ ቀደም ሊቀ ካህናታቸው እንዳደረጉት ሁሉ ኢየሩሳሌምን ለቀው ወደ አገራቸው ለመመለስ ሳይዘጋጁ አይቀሩም ።

ደብዳቤ ቅጥር ፳፩ ።

ከኤርል ራሰል ፡ ይድረስ ለክቡር ቆንስል ሙር ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡
መስከረም ፳፯ ቀን ፲፰፻፳፯ ዓ-ም

ክቡር ሆይ ፡

የእንግሊዝ መንግሥት ኢትዮጵያውያኖቹን አልደገፈም ተብሎ የተከሰሰበት ምክንያት ፡ አንዱ ክቡርነትዎ የግርማዊትነታቸው መንግሥት የሰጠኝን ትእዛዝ እፈጽማለሁ በማለት ከዚህ ቀደም ከቦታው የነበሩት ቆንስል ይሰጡት የነበረውን እርዳታ እርስዎ ለኢትዮጵያውያኖቹ በለማስገኘትዎ ነው ።

ስለዚህ ይህ ክስ ትክክለኛ መሆኑን አለመሆኑን እንዲያስታውቁኝ ፡ ትክክለኛ ሆኖ ከተገኘም ኢትዮጵያውያኖቹ በአገሩ የሚገኙትን ቤተ ክርስቲያኖች አባሎች በመሆናቸው በጠየቁበት ጊዜ አስፈላጊውን እርዳታ እንዲደረግላቸው ከዚህ ቀደም የማልሰበሪ ኤርል በሐምሌ ወር ፲፰፻፶፪ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ለቆንስላችን ሰጥተዋቸው የነበረውን ትእዛዝ እርስዎ እንዳይፈጽሙ ያገዱትን ትእዛዝ እንዲያስታውቁኝ አሳስባለሁ ።

ፊርማ ፡ ራሰል ።

ደብዳቤዎች ቅጥር ፱ እና ፲፮ ።

ከኤርል ራሰል ፡ ለክቡር ቆንስል ጀነራል ኤልድሬጅ ፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ፡

መስከረም ፳፯ ቀን ፲፰፻፷፭ ዓ-ም እ. ኤ. አ.

የግርማዊትነታቸው መንግሥት በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ኢትዮጵያውያን አስፈላጊውን እርዳታ እንዲደረግላቸው የሰጠውን ትእዛዝ በኢየሩሳሌም የሚገኙት ቆንስል ሙር ሳይፈጽሙ ቀርተዋል ስለ ተባለው በሕዝብ የታወቀ ጉዳይ ለቆንስል ሙር የጻፍኩላቸውን ደብዳቤ ግልባጭ ልኬልዎታለሁ ።

ይህ ሁኔታ ግልባጩ ከዚህ ጋር አባሪ አድርጌ በምልክልዎት ሚኒስተር ሙር መስከረም ፳፰ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ. ም. ለሰር. ኤች. ባልወር በጻፉት ደብዳቤ ሊረጋገጥ ይችላል፡፡ ክቡርነትዎ ከደብዳቤው ላይ ሊገነዘበው እንደሚችለው ሁሉ ቆንስል ሙር የግርማዊትነታቸው ትእዛዝ በመፈጸም ፈንታ የቱርክ አገረ ገዢው በነገሩ ውስጥ ጣልቃ ለመግባት አትችልም ያሉዋቸውን ቃል ሳይቃወሙ ቀርተዋል ። ከሚኒስተር ሙር በፊት ቀድመው የነበሩት ቆንስል ኢትዮጵያውያኖቹ ከእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ጋር ስምምነት ያላቸው ቤተ ክርስቲያኖች አባሎች በመሆናቸው እርዳታቸውን ያስገኙላቸው ሲሆን ሚኒስተር ሙር ደግሞ እንደዚሁ የታሰቀውን የቱርክን ባለሥልጣኖች ተግባር ሊቃወሙ በተገባቸው ነበር ። ስለዚህ አንድ የእንግሊዝ መንግሥት እንደራሴ ተገቢ በሆነ ጊዜ መቃወሚያውን ሳያቀርብ በልዩ መንፈስ መንግሥት ሁኔታውን ተመልክቶ ሌላ እርምጃ እንዲወስድ ካስደረገ ቆንስሉ ዋጋ ሊኖረው አይችልም ።

አባሪ ደብዳቤ ቅጥር ፳ ተመልከት ።

ደብዳቤ ቅጥር ፳፫ ።

ከቆንስል ሙር : ይድረስ ለክቡር ኤርል ራሰል :

ኢየሩሳሌም : ጥቅምት ፳፩ ቀን ፲፰፻፷፭ ዓ-ም

ክቡር ሆይ :

ከዚህ ቀደም በኢየሩሳሌም የነበሩት ቆንስል በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ኢትዮጵያውያኖች ይሰጥዋቸው የነበረውን እርዳታ አኔም በበኩሌ የሰጠሁዋቸው መሆን አለመሆኔን፣ እንዲሁም የወሰድኩት እርምጃ የግርማዊትነታቸው መንግሥት በሰጠኝ ትእዛዝ መሠረት ነው የተባለው ጉዳይ እውነት መሆን አለመሆኑን እንዳረጋግጥለት ክቡርነትዎ ባለፈው መስከረም ፳፯ ቀን ፲፰፻፷፭ ዓ-ም የጸፉልኝን ደብዳቤ በማክበር እያስታወስኩ፡ ሁለቱም ጉዳዮች እውነትን ያልተመረከቡ መሆናቸውን በማክበር አመለክታለሁ። ስለ ተፈጠረው ማናቸውም ሁኔታ በሚገባ በመዘርዘር ለግርማዊትነታቸው አምባሳድ ጥቅምት ፫ ቀን ፲፰፻፷፫ ዓ-ም ላይ ደብዳቤ ስጻፍ ግልባጬም ለክቡር የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ልኬአለሁ፡ ስለዚህ ክቡርነትዎ ሁኔታውን እንዲመለከት የዚሁ የተባለው ደብዳቤ ተጨማሪ ግልባጭ ከዚህ ጋር በማክበር ልኬአለሁ።

ከራፖሬ ላይ እንደሚታየው በተሰጠኝ ሥልጣን መሠረት ኢትዮጵያውያኖቹን ለመርዳት የተቻለኝን ያህል አድርጌአለሁ፡ ስለዚህ እርዳታየን እንዳለደርግላቸው ትእዛዝ ተሰጥቶኛል እንዳለልኩ ሁኔታው ያስረዳል፡ ለጸፍኩት ራፖርት አንድም መልስ ከአምባሳደው አልተሰጠኝም።

አኔ በጉዳዩ ገፍቼ ብሆን ኖሮ ሁኔታው ጥቅምን የማያስገኝ ግጭት ከቱርክ ባለሥልጣኖች ጋር ባስከተለም ነበር፡ በወዳጅነት መንገድ በጉዳዩ ጣልቃ መግባቱን ለክቡር ኩርጂድ ፓሻ የገለጽኩላቸውም ብሆን ቆንስሎች በማናቸውም ጉዳይ ውስጥ ጣልቃ ሲገቡ ቀናት ያድርባቸው ስለ ነበረ በወዳጅነት መንገድና በአፈሌል መንገድ መካከል ያለውን ልዩነት ለመገንዘብ አልፈቀዱም።

ፊርማ : ኖየል ተምፕል ሙር ።

ማስታወሻ : ቀድሞ የኢየሩሳሌም አገረ ገዢ የነበሩት ኩርጂድ ፓሻ :

አሁን : የቱርክ የገንዘብ ሚኒስትር ሆነዋል።

የደብዳቤ ቅጥር ፳ አባሪ ቅጥር ፳፩ ።

ከቆንስል ጀነራል ኤልድሬጅ ፡ ይድረስ ለክቡር የክላረንደን ኤርል ፡

በይሩት ፡ ጥር ፳ ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ-ም

ክቡር ሆይ ፡

ክቡር ኤርል ራሰል መስከረም ፳፯ ቀን የጻፉልኝን ደብዳቤ በማክበር እያስታወሰኩ ፡ በቅርብ ጊዜ ኢየሩሳሌምን በጎብኘሁበት ጊዜ ሚስተር ሙር በኢትዮጵያውያኖቹ በኩል የፈጸሙትን ተግባር በጥንቃቄ ማጥናቴን ለክቡርነትዎ በማክበር እንገልጻለን ።

ጉዳዩን በሚገባ እንድረዳ ብዬ ቆንስል ሬን ከ፲፰፻፶ ዓ-ም ጀምሮ እስከ ፲፰፻፷፬ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ድረስ የተጻፉዋቸውን ደብዳቤዎች በሙሉ አጥንቼአለሁ ።

ከደብዳቤዎቹ እንደተገነዘብኩት ሁሉ ቆንስል ሬን ኢትዮጵያውያኖቹ ከጠላት ጭቁና እንዲድኑ የውጭ ዜጎችና በእንግሊዝ ጠባቂነት ውስጥ ያሉ ተብለው በሚገባ እንዲታወቁ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ደጋግመው ለውጭ ጉዳይ ሚኒስቴርና ለግር ማዋቅንታቸው አምባሰድ አሳስበዋል ።

እንዲሁም ቆንስሉ የቴርክ ባለሥልጣኖች ኮፕቶቹን ለመርዳት ብለው በሚያደርጉት ዛቻና እንዲሁም የእንግሊዝ ቆንስል በኢትዮጵያውያኖቹ ጉዳይ ጣልቃ እንዳይገባ መብቱን በሚከለክሉት አኳኋን መሠረት ኢትዮጵያውያኖቹ በኢየሩሳሌም የሚገኘው ርስታቸው እንዳይወሰድባቸው የሚያስጋ መሆኑን እንዳሰሰቡ ለመረዳት ችያለሁ ።

ከዚሁም በቀር ሚስተር ሬን እስካሁን ድረስ የወሰዱት እርምጃ ሁሉ ኤርል ራሰል ግንቦት ፳፱ ቀን ፲፰፻፷፬ ዓ-ም የጻፉዋቸውን ደብዳቤና ቀድሞም በ፲፰፻፶፬ ዓ-ም እ. ኤ. አ. ላይ የተሰጠውን ትእዛዝ መሠረት በማድረግ መሆኑን ለማወቅ ችያለሁ ። ኤርል ራሰል የሰውዋቸው ሁለተኛ ትእዛዝ ቆንስሉ በጉዳዩ በኩል ከፍተኛ ጥንቃቄ እንዲያደርጉ በማለት ነው ። ሚስተር ሬን በሰኔ ወር ፲፰፻፷፬ ዓ-ም ላይ ለግር ማዋቅንታቸው አምባሰድ ካመለከቱ በኋላ አምባሰደሩ በጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ አልገባም ብለዋቸዋል ።

አምባሰው በጉዳዩ በኩል የጻፈው ደብዳቤ በውጭ ጉዳይ መዝገብ ቤት ውስጥ ያልተገኘ እንደሆነ በማለት የደብዳቤውን ግልባጭ ከዚህ ጋር አያይዜ በማክበር ልኬ አለሁ ።

ሚስተር ሙር ፡ ሚስተር ሬንን በተኩበት በ፲፰፻፷፫ ዓ-ም ጠቡ እንደጋለ ኢትዮጵያውያኖቹ ርስታቸውን እንዳይቀሙና ጉዳትም እንዳይደርስባቸው ብለው ለማስታረቅ ተገቢውን እርምጃ ሁሉ በበኩላቸው ወስደዋል ፤ ይሁን እንጂ ኢትዮጵያውያኖቹ ራያህናቸውና አንተ በጉዳያቸው ውስጥ ጣልቃ ለመግባት አትችልም ካሉዋቸው በኋላ ሁኔታው እንዳይብስ በማለት ጥንቃቄ በተሟላበት አኳኋን ጉዳዩን ለበላይ ባለሥልጣኖቻቸው አስታውቀው የሚወስዱትን ተገቢ እርምጃ እንዲገልጽላቸው በመጠበቅ ቆዩ ።

በኢትዮጵያ ስለሚገኙት የእንግሊዝ ዜጎች ደግሞ ፡ ቆንስል ሬን ሰኔ ፳፩ ቀን

፲፰፻፱፰ ዓ-ም ከጻፉት ደብዳቤ ላይ እንደሚታየው ኢየሩሳሌምን ለመግባባት ለመጡት ኢትዮጵያውያን በኢየሩሳሌም ውስጥ ነዋሪ ለሆኑት ዜጎቻቸው የእንግሊዝ መንግሥት ጥገኝነቱን የሚሰጣቸው መሆኑን ገልጸው ደብዳቤም ለኢትዮጵያ ንጉሥ የጻፉላቸው መሆኑን ለመረዳት ይቻላል።

አባሪ ቅጥር ሸ፬።

ከሰር ኤች ባልወር፣ ይድረስ ለክቡር ቆንስል ሬን፡

ቀስተንጥንያ፣ ሐምሌ ፫ ቀን ፲፰፻፳፪ ዓ-ም

ክቡር ሆይ፡

ኤርል ራስል በኢየሩሳሌም ለሚገኙት ኢትዮጵያውያን ስለሚሰጣቸው እርዳታ ግንቦት ፳፱ ቀን ፲፰፻፳፪ ዓ-ም ከጻፉልዎት ደብዳቤ ላይ እንደተገነዘብኩት ሁሉ እርስዎ ባለፈው ሰኔ ፫ ቀን ፲፰፻፳፪ ዓ-ም ላይ በጻፉት ደብዳቤ ውስጥ በዘረዘሩት ጉዳይ ጣልቃ እንዲገቡ አስፈላጊ መስሎ ያልታየኝ መሆኑን በማክበር አሳስብዎታለሁ።

ሰር. ኤች. ኤል ባልወር
ፊርማ፡ ኢ. ኤም. ኤርስኪን።

በ፲፰፻፳፯ ዓ-ም ላይ በፓርላማ ፊት የቀረቡት ደብዳቤዎች ቅጥር ፳፪፡፲፮፡፱፡፲፰፡፳፫፡፲፪፡፲፮፡ እና የደብዳቤ ቅጥር ፲፱ አባሪዎች ናቸው።

በዐምበይ ከተማ አሥር ዓመት ያህል በመንግሥት አገልግሎት ውስጥ የነበሩት “አባ ማለት” በኢየሩሳሌም ስለሚገኙት ኢትዮጵያውያን ሐምሌ ፳፪ ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ-ም ላይ የጻፉት ማስታወሻ ።

ከሰኔ ፲ ቀን ጀምሮ እስከ ሰኔ ፳ ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ-ም ድረስ ኢየሩሳሌምን በጎበኘው በት ጊዜ ከልዩ ልዩ የክርስቲያን ድርጅቶች አለቃዎች ማለት ከግሪክ፡ ከላቲን፡ ከአርመን፡ ከሶሪያ፡ ከፕቶችንና ከኢትዮጵያውያን አለቃዎች ጋር ለመተዋወቅ ቻልኩ ።

አሁን ያሉት የኢትዮጵያውያኖቹ አለቃ አባ ሳሊብ የሚባሉ ካህን ናቸው ። ገዳማቸውን የፈራረሰ አና ሆኖ ከማልታ ቅዱስ ዮሐንስ ማረፊያ ቤትና በደንብ ከተሠራው የኦርቶዶክሳውያኖቹ ገዳም አጠገብ ይገኛል ። ከዚህ ቀደም በውስጡ የሚኖሩት የኢትዮጵያውያኖች ቊጥራቸው ፸፩ ሲሆን ከነሱም ውስጥ ፬ ካህናቶች ብቻ ይገኙባቸዋል ። እንደሌሎቹ ሰዎች ሁሉ ኢትዮጵያውያኖቹ ከቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ አነስተኛ ቤተ ክርስቲያንና መቅደስ የሌላቸው ስለሆኑ የቊጥርን ስነ ሥርዓት ሳይፈጽሙ አራት ዓመት ሆኖዋቸዋል ።

አባ ሳሊብ በዚሁ ሁኔታ ምክንያት እጅጉን አዝነው እንደሞትን ያህል አድርገን እንቁጥረዋለን ሲሉ ተናግረዋል ። የዛሬ አራት ዓመት ኢትዮጵያውያኖቹ እንደ ኦርቶዶክሳውያኖቹ ሁሉ በቤተ ክርስቲያኑና በመቅደሱ ገብተው የቅዳሴን ስነ ሥርዓት ይፈጽሙ ነበር ።

ይህ ከሆነ በኋላ የእንግሊዝ ቆንስል ሚስተር ፊን ይህንኑ መብት ኢትዮጵያውያኖቹ ለመቀጠል እንዲችሉ መልካም ምኞታቸው መሆኑን ገልጸው ነበር ። ሆኖም ጠብ ከተነሣ በኋላ ጉዳዩ በቊጥርንና ፍርድ ቤት ፊት የቀረበም ቢሆን በኢትዮጵያውያኖቹ ስም ሆኖ የሚናገር አንድም ሰው አልቀረበም ።

ከዚህ ቀደም ኢትዮጵያውያኖቹ ተራቸው ደርሶ ቤተ ክርስቲያን ከሚስተር ፊን ከተረከቡ በኋላ ኮፕቶቹ መዝጊያቸውን በኃይል ሰብረው ከፈቱባቸው ፡ ይህ ግፍ የተሟላበት የኦርቶዶክሳውያን ተግባር መፈጸሙን በቊጥርንና ላሉት ለእንግሊዝ የእንግሊዝ አምባሳደር ሰር ሄንሪ ባልወር ቆንስሉ ያመለከቱም ቢሆን ካምባሳደሩ አንድም መልስ ስላልጻፉላቸው ቆንስሉ አንድም ነገር ለማድረግ ሳይችሉ ቀሩ ። እንዲሁም አፄ ቴዎድሮስ ሁናቴውን በሙሉ ያወቁ ቢሆንም በዚያን ጊዜ ጦርነት ገጥመው በመኖራቸው በኢትዮጵያውያኖቹ ስም ሆኖ ለመናገርና ለመከራከር የሚችል አንድም ሰው ለመላክ ሳይችሉ ቀሩ ። አባ ሳሊብ እያሌ እንግሊዘውያን በኢትዮጵያ የታሰሩ መሆናቸውን አውቀው እጅጉን አዘኑ ፡ ኦርቶዶክሳውያኖቹ እጅጉን ሃብታሞች በመሆናቸው ግባቸውን ለመድረስ ብለው ከፍ ያለ ገንዘብ በቊጥርንና ከፈሉ ፡ ኢትዮጵያውያኖቹ ግን ገንዘብ ስለሌላቸው አንድም ነገር ለማድረግ አልቻሉም ። ከዚህ በላይ የተዘረዘረው ሁኔታ ሁሉ አባ ሳሊብ ከፈረሰው ጋር መኖሪያ ቤታቸው በሄድኩበት ጊዜ ነገሩኝ ፡ አባ ሳሊብ ስለ ሎርድ

ቡት የደረሱትን መጽሐፍ ወደ እንግሊዝ አገር እንድወስድላቸው ጠየቁኝ፤ እንዲሁም ስለ ችግራቸውና ስለ ኃዘናቸው ለሎርድ ቡት የጻፉትን ደብዳቤ ከላኩልኝ በኋላ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ማስረጃም አሳየኝ።

ኢየሩሳሌም፡ መስከረም ፲፬ ቀን ፲፰፻፷፯ ዓ-ም

አንድ ኢትዮጵያዊ ከሀንድ የጻፈውን የኢትዮጵያ የቅዳሴ መጽሐፍ ግልበጭ በእጁ እንዳለ በማረጋገጥ ደብዳቤ እንድጽፍላቸው በኢየሩሳሌም የሚገኘው የኢትዮጵያውያኖች ገዳም አለቃ የሆኑት አባ ሳሊብ ጠይቀዋል። ስለዚህ ይህ ገዳም ካደረገው ስጦታ የበለጠ ማናቸውም ሌላ ስጦታ አለመኖሩን ለማረጋገጥ እፈቅዳለሁ።

ፊርማ፡ ቡት።

ቋንቋቸው አማርኛ ይሉታል፡ በጥሩ የእጅ አጻጻፍ የተጻፈ ወንጌል ልዩ ልዩ ግልበጮች አሳይተዋል። ሆኖም ቋንቋቸው ታውቆ ገና አልታተመም።

ስሪ ፲፱ ቀን ላይ በንያሚን የሚባል ክፍ ያለ ትምህርት ያለው ከኢየሩሳሌም ሁለት ማይል ርቆ በሚገኘው በግሪክ ገዳምና በቅዱስ መስቀል ትምህርት ቤት ውስጥ የመንፈሳዊን ትምህርት የሚያስተምር ፕሮፌሰር አገኘሁ፡ ግሪኮቹ የተጨቁኑትን ኢትዮጵያውያኖች ለመርዳት ዝግጁ መሆናቸውን ገለጹልኝ፤ ከዚህም በቀር ኢትዮጵያውያኖቹ ከቅዱስ መካን ውስጥ ቦታቸው ስለ ተወሰደባቸው እፄ ቴዎድሮስ እንግሊዞችን በማሰር ላይ ይገኛሉ ብለው አምነዋል። የእንግሊዝ ባለሥልጣኖች መጀመሪያ ኢትዮጵያውያኖቹን ረዱ፡ ቀጥለው ግን ከዱዋቸው አሉ። እንዲሁም ስለ ምርኮኞቹ አንድ አርመናዊ ከንጉሠ ጋር ሄዶ እንዲነጋገርበት ተደርጎ የሚል ወሬ ሰማቸዋል። አሉ፡ ይህ ወሬ ሊታመን የማይችል ወሬ ነው፡ ምክንያቱም መጀመሪያ ነገር አርመኖቹ ኢትዮጵያውያኖቹ ድሆች መሆናቸውን ተገንዝበው ርስታቸውን ወስደውባቸዋል፡ ቀጥሎም ደግሞ አርመኖቹ በአፄ ቴዎድሮስ በኩል ያልታወቁ ሰዎች በመሆናቸው ነው። በካይሮ የሚገኙት የኮፕቶች ፓትርያርክና በአስክንድርያ የሚገኙት የግሪክ ፓትርያርክ ለአፄ ቴዎድሮስ አስታራቂዎች እንዲሆኑ ቢደረግና እንዲሁም አርመኖቹ ከዚህ ቀደም በገዳሙ ውስጥ ላሉት ኢትዮጵያውያኖች ይሰጡዋቸው የነበረውን ምግብ የእንግሊዝ መንግሥት እንዲሰጣቸው አንድ ሐሳብ ቢቀርብ አርመኖቹ ከምግብ ማቅረብ በኩል ከነበረባቸው ግዴታ እንዲወጡ በማለት፡ እንዲሁም አርመኖቹ የሁልጣኑ ዜጎች በመሆናቸው ሁሉ ጊዜ ሊረዱዋቸው ራቃደኛ በመሆኑ አርመኖቹ ከቅዱስ መቃብር ቤተ ክርስቲያን ቦታ ውስጥ አንድ አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን በቀላሉ ለኢትዮጵያውያኖቹ ሊለቁላቸው በቻሉ ነበር ሲሉ ፕሮፌሰር በንያሚን ገልጸዋል። አርመኖቹ በየቀኑ ለኢትዮጵያውያኖቹ ፵ ፒያስትር ወይም ፲ ፍራንክ የሚያወጣ ሁለት ሳህን ሾርባና ፪፭ ዳቦ ይሰጡዋቸዋል። ስለዚህ የእንግሊዝ መንግሥት ታግሦ የ30.001 ፒያስትር ወጭ በያደርግ ይህ የአርመኖቹ ግዴታ በቀረም ነበር፡ ይህ ልምድ የዛሬ ፻፳ ዓመት ኢትዮጵያውያኖቹ በረኅብ ባለቁ ጊዜ ምግብ ለማግኘት ብለው ከቅዱስ መቃብር አጠገብ ይገኙ የነበረበትን ሰፋሬ ቦታዎቻቸውንና ቤተ ክርስቲያናቸውን ሁሉ ለአርመኖቹ ሰጥተው ለራሳቸውና ለተመሳሳይዎቻቸው ለኮፕቶች የሚሆን አንድ አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን ሲያስቀሩ የተጀመረ ልምድ ነው።

አሳዛኝ ኢትዮጵያውያኖቹ ተስፋ ቁርጠው በሰፋፊው የቤተ ክርስቲያን ሜዳ ላይ ሲዘዋወሩና በየድንጋዩ እየተጠለሉ ሲጸልዩና መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ሲያነቡ አይቻቸዋለሁ።

ስለዚህ ትዕግሥታቸው የሚያስመስግናቸውና ድክነታቸው ደግሞ ከእንግሊዝ መንግሥት ርገራህነትን ሊያስገኝላቸው የሚገባ ነው።

በጽዮን ተራራ ላይ ባለው የቅዱስ ጀምስ ገዳም ውስጥ ከሚኖሩት የአርመን ፓትርያርክ በተደረገልኝ ደግነት እንደተገነዘብኩት ፓትርያርኩ ስለነኝሁ አሳዛኝ ሰዎች አንድ ስምምነት ለማድረግ ፈቃደኛ መሆናቸውን አልጠረጥርም። ስለዚህ በዚሁ ጉዳይ አገልግሎቴን እንድሰጥ የግርማዊትነታቸው መንግሥት የፈቀደ እንደሆነ በሚመጣው የኅዳር ወር ላይ ወደ ኢየሩሳሌም ለመመለስ ፈቃደኛ ነኝ የአርመኑ ፓትርያርክ የኔ የመተማመኛ ሰነዶች ማለት ፓስፖርቱ፣ ከካንተርበሪ አቡን የተጻፈልኝ የአደራ ደብዳቤ፣ ከክርስቲያን ማኅበር የተጻፈልኝ ደብዳቤ ከእንግሊዝ የቅዱስ ዮሴፍ ማኅበር የተጻፈልኝ ደብዳቤና በቋንቋቸው የተተረጎሙ የልዩ ልዩ ቀሳውስት ደብዳቤዎች ሁሉ ካዩ በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያናቸው የቀረበን ስነ ሥርዓት እንድፈጽም ፈቀዱልኝ።

ጉዳዩን ከአርመኖቹ ጋር ለመዝጋት ብዙ ጊዜ ይጠይቃል፡ ሆኖም ጉዳዩ በእንግሊዝ መንግሥትና (አሁን በእንግሊዝ አገር በሚገኙት) ሠልጣን ተጀምሮ ውጤቱ በግርማዊት ንግሥትና በሠልጣኑ በኩል ለአፄ ቴዎድሮስ የተነገራቸው እንደሆነ አፄ ቴዎድሮስ ለምርኮኞቹ ምሕረት እንደሚያደርጉላቸው አይጠረጠርም። ስለዚህ ጦርነት ወይም ግጭት ከመጀመር በፊት አስቀድሞ ይህንኑ መንገድ በሥራ ላይ እንዲውል መሞከር የተሻለ ነው።

ከዚህ ቀደም ኢትዮጵያውያኖቹ በእንግሊዝ ጠበቂነት ውስጥ ሆነው ኢየሩሳሌምን ለመሳም ይመጡ ነበር፡ አሁን ግን የእንግሊዝ መንግሥት እርዳታውን ስላንደለባቸው ኦርቶዶክሳውያኖቹ ገንዘባቸውን በሙሉ ዘርፈዋቸዋል የሚል ወሬ በኢየሩሳሌም ሁለ ጊዜ ይሰማል።

የፎየኒክስ ክብብ፡ የቅዱስ ጀምስ አድራሻ ቅጥር ፲፯፡

ለንደን፡ ሐምሌ ፳፪ ቀን ፲፰፻፷፯፡

ፊርማ፡ ዊሊያም ዊንዳም ማለት።

የአርድሊ ሻይካር፡ አሥር ሺህ አባሎች ያሉበት የክርስቲያኖች ማኅበር አባልና በ፲፰፻፷፯ ዓ-ም፡ ኢየሩሳሌም ለመሳም የሄዱ አመኔተኞች፤

ግድፈት፡ ኢትዮጵያውያኖቹ በኢየሩሳሌም ያለው ቦታቸውን ስሎሞን ሶንግሥተ ሳባ በርስትነት የሰጣት ቦታ ነው ይላሉ።